

Provincie Noord-Brabant

PROJECTPLAN WATERWET

Natuurontwikkeling Weimeren fase 2

26 oktober 2022

COLOFON

PROJECTPLAN WATERWET

NATUURONTWIKKELING WEIMEREN fase 2

OPDRACHTGEVER

Staatsbosbeheer
Marcel Vermeulen
Bouvignelaan 35
4836 AA Breda
T: 088 2843810
E: m.vermeulen@staatsbosbeheer.nl

OPDRACHTNEMER

Stroming B.V.
Postbus 31070
6503 CB Nijmegen
T: 024 3512152
E: info@stroming.nl

OPGESTELD DOOR

Jos de Bijl

STATUS: Definitief

DATUM

26 oktober 2022

Inhoudsopgave

COLOFON.....	2
DEEL 1: AANLEG EN WIJZIGING WATERSTAATSWERKEN	5
1. LIGGING EN BEGRENZING PLANGEBIED WEIMEREN.....	5
1.1 Noordrand Midden.....	5
1.2 Plangebied Weimeren	6
1.3 Recente ontwikkelingen Weimeren	8
1.4 Projectplan Weimeren fase 2	10
2. WAAROM DEZE INGREEP?	11
2.1 Aanleiding.....	11
2.2 Doel	11
3. PROGRAMMA VAN EISEN	12
3.1 Hydrologische randvoorwaarden: Bergboezem.....	12
3.2 Hydrologische randvoorwaarden: Watersysteem	12
3.3 Randvoorwaarden waterkwaliteit.....	13
3.4 Randvoorwaarden natuurdoelen	13
3.5 Randvoorwaarden cultuurhistorie, aardkundige waarden & archeologie	15
3.6 Randvoorwaarden recreatie.....	16
4. HET ONTWERP – WAT GAAT ER VERANDEREN?	17
4.1 Beschrijving ontwerp.....	17
4.1.1 Natuurontwikkeling.....	17
4.1.2 Recreatie & historische kade.....	21
4.2 Wijziging Waterpeilen	23
4.3 Wijziging waterstaatkundige elementen	25
4.3.1 Watersysteem Weimeren na natuurontwikkeling.....	25
4.3.2 Aanpassingen huidige watersysteem	26
5. WERKWIJZE.....	33
5.1 Technische uitvoering	33
5.2 Inpassing in de omgeving	34
5.3 Planning	35
5.4 Voorwaarden.....	35
5.5. Effecten en mitigerende maatregelen	35
5.5.1 Hydrologische effecten.....	35
5.5.2 Effecten op cultuurhistorie, archeologie en aardkundige waarden.....	38
5.5.3 Effecten op waterkwaliteit	38
5.5.4 Effecten van ingreep op bestaande natuurwaarden	38

5.5.5 Effecten van de uitvoering	39
6. LEGGER, BEHEER EN ONDERHOUD	41
6.1 Legger	41
6.2 Beheer en onderhoud	41
7. SAMENWERKING	42
8 Rechtsbescherming	42
DEEL 2: VERANTWOORDING	44
1 WETTEN, REGELS EN BELEID.....	44
1.1 MER procedure (Europees)	44
1.2 Kaderrichtlijn Water (Europees).....	44
1.3 Waterwet (Rijk)	45
1.4 Wet Natuurbescherming (Provincie).....	45
1.5 Besluit Bodemkwaliteit – PFAS (Rijk).....	45
1.6 Natuurbeheerplan (Provincie Noord Brabant).....	45
1.7 Ontgrondingenwet (Provincie Noord Brabant)	46
1.8 Provinciaal Milieu- en Waterplan 2016-2021 (Provincie Noord Brabant)	46
1.9 Waterbeheerplan 2016 – 2021 (Waterschap Brabantse Delta).....	46
1.10 Omgevingsvisie 2040 (Gemeente Breda)	46
1.11 Bestemmingsplan (Gemeente Breda)	46
1.12 Wet op de archeologische monumentenzorg (Gemeente Breda)	47
1.13 Explosieven (gemeente Breda).....	48
2 FINANCIËLE HAALBAARHEID	48
3 VERGUNBAARHEID	48
4 BESCHIKBARE GRONDEN	49
BIJLAGEN	49
Bijlage 1 Ambitiekaart natuurbeertypen Noordrand Midden	49
Bijlage 2 Cultuurhistorische en aardkundige waarden Noordrand Midden (RAAP, 2007)	49
Bijlage 3 Inrichtingsplan Weimeren	49
Bijlage 4 Dwarsprofielen Weimeren fase 2	49
Bijlage 5: Recreatiekaart Noordrand Midden	49
Bijlage 6 Waterpeilen kaart Weimeren	49
Bijlage 7 Grondwatermodellering Weimeren	49
Bijlage 8 Waterkwaliteit modellering Weimeren.....	49
Bijlage 9 Inventarisatie beschermde soorten Weimeren.....	49
Bijlage 10 Dwarsprofielen verbreding teensloot.....	49

DEEL 1: AANLEG EN WIJZIGING WATERSTAATSWERKEN

1. LIGGING EN BEGRENZING PLANGEBIED WEIMEREN

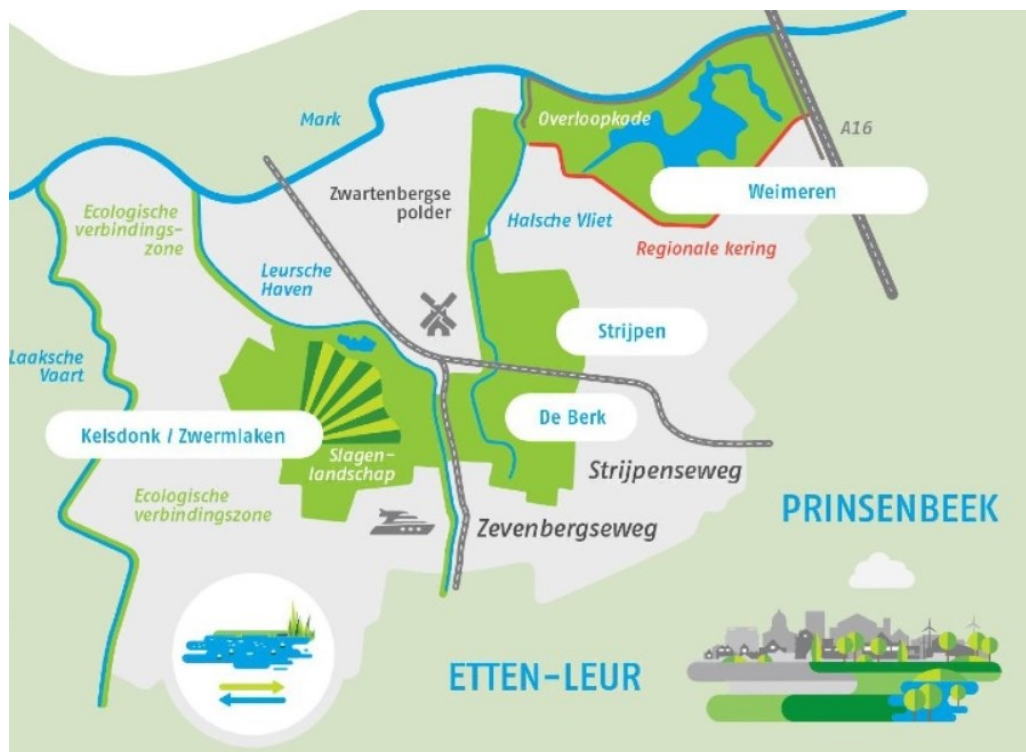
1.1 Noordrand Midden

Waterschap Brabantse Delta, Staatsbosbeheer en de provincie Noord-Brabant werken aan waterrijke natuur in het gebied Noordrand Midden. Noordrand Midden is onderdeel van het Natuurnetwerk Brabant en bestaat uit de deelgebieden Kelsdonk / Zwermlaken, Strijpen / De Berk en Weimeren.

De scope van het project Natuurrealisatie Noordrand Midden omvat:

- Hydrologisch en ecologisch herstel van ca. 716 ha natte natuurparel
- Verbetering 3,6 km dijk aan de zuidkant van het deelgebied Weimeren
- Realisatie natuurnetwerk Brabant (NNB)

Natuurrealisatie NRM wordt uitgevoerd door Provincie Noord-Brabant, Staatsbosbeheer en het Waterschap Brabantse Delta.

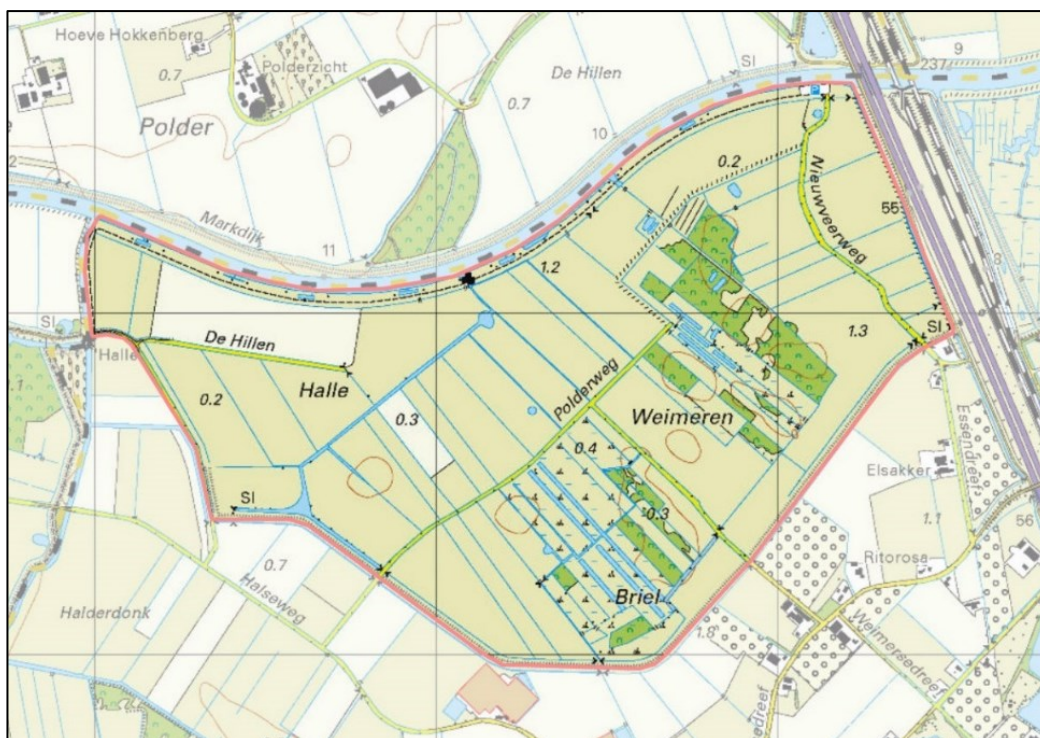
Figuur 1.1 Natuurontwikkeling Noordrand Midden, waar projectgebied Weimeren onderdeel van is.

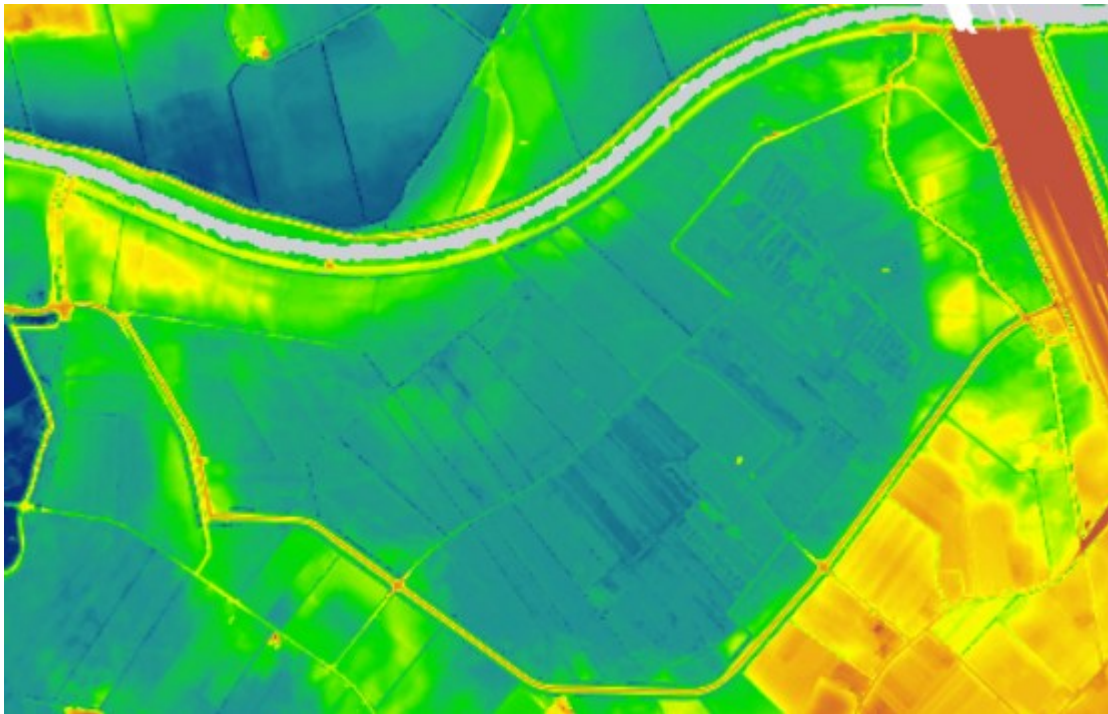
1.2 Plangebied Weimeren

Weimeren is onderdeel van Noordrand Midden. Het deelgebied -inclusief de waterkering- is begrensd als natuur (NNB) en heeft de aanduiding natte natuurschap. De waterkering ligt langs de zuidkant van het gebied. De polder Weimeren ligt daarmee buitendijks aan de rivier de Mark en heeft een functie als waterberging.

Weimeren (229 ha, figuur 1.2) ligt in de gemeente Breda ten noordwesten van Prinsenbeek en de Haagse Beemden en is begrensd door:

- De rivier de Mark in het noorden
- De Rijksweg A16 in het oosten
- De regionale kering B098 C & B098 in het zuiden
- Gemaal Halle aan de westzijde

Figuur 1.2: Hoogtekaart (AHN) van deelgebied Weimeren. De laag gelegen kom en de hogere zandkoppen zijn goed zichtbaar in het landschap.

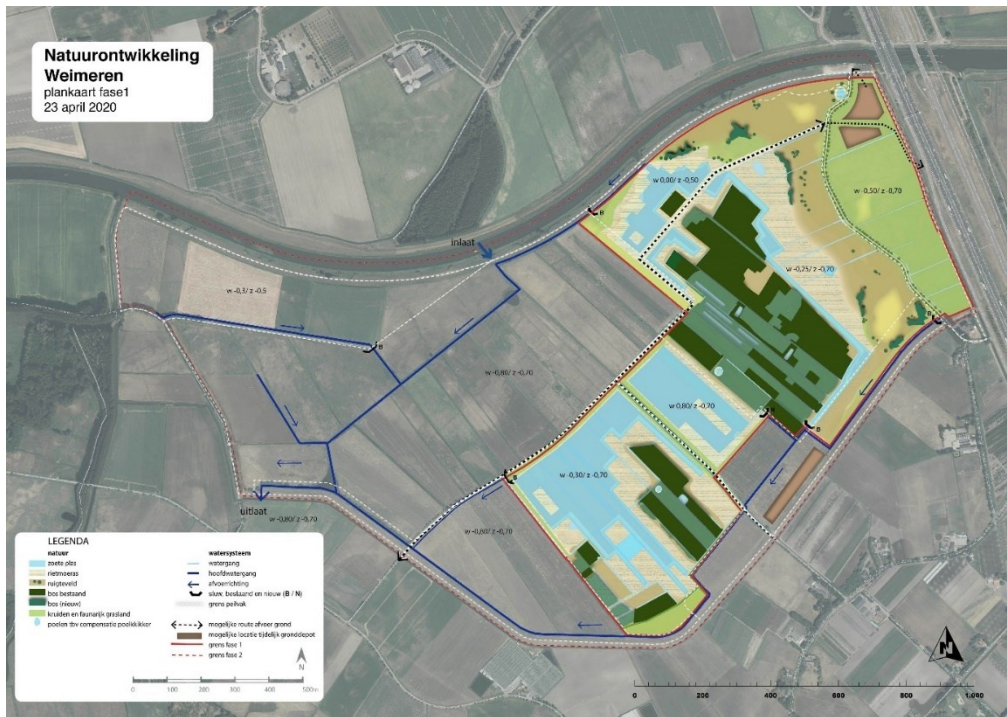
Landgebruik & natuur

Het natte laagveengebied is gecultiveerd en ingericht tot weidegebied. Kenmerkend zijn de vele kavelsloten die nodig waren om het gebied geschikt te maken voor de landbouw. Vanaf 1900 is ook kleinschalig veen gewonnen waardoor er geblokte veenputten ontstonden (petgaten). In 1970 is de Polderweg aangelegd door het veengebied en rond 1980 is het gebied heringericht door een ruilverkaveling, waarmee het gebied tevens omringd werd door een waterkering. De ontwatering werd verbeterd en kleinschalige strokenverkavelingen zijn grotendeels verdwenen. Het grasland werd deels omgevormd naar akkers. De voormalige veenputten met moerasbos en water zijn ingepast als natuurgebieden en herbergen hierdoor ook de cultuurhistorie van de veenontginning. Weimeren is nu gedeeltelijk in gebruik als landbouwgrond en gedeeltelijk als natuurgebied. Het peilbeheer is hierop aangepast. Weimeren is in zijn geheel begrensd als Natuurnetwerk Brabant. Het gebied behoort tevens tot de bergboezems (noodoverloopgebied) van de Mark en vult zich gemiddeld 1 keer per 10 jaar met overtollig Mark water, via de overloopkade. Het beheer van de bergboezems ligt bij waterschap Brabantse Delta.

1.3 Recente ontwikkelingen Weimeren

Natuurontwikkeling Weimeren fase 1

Natuurontwikkeling Weimeren is opgedeeld in drie deelgebieden (Weimeren fase 1, verbetering regionale kering Weimeren en Weimeren fase 2). Natuurontwikkeling Weimeren fase 1 wordt momenteel uitgevoerd. In 2020 is er een Projectplan Waterwet voor natuurontwikkeling fase 1 vastgesteld (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/wsb-2020-5918.html>). De onderstaande afbeelding geeft het plangebied en ontwerp weer van Natuurontwikkeling fase 1 (figuur 1.3).

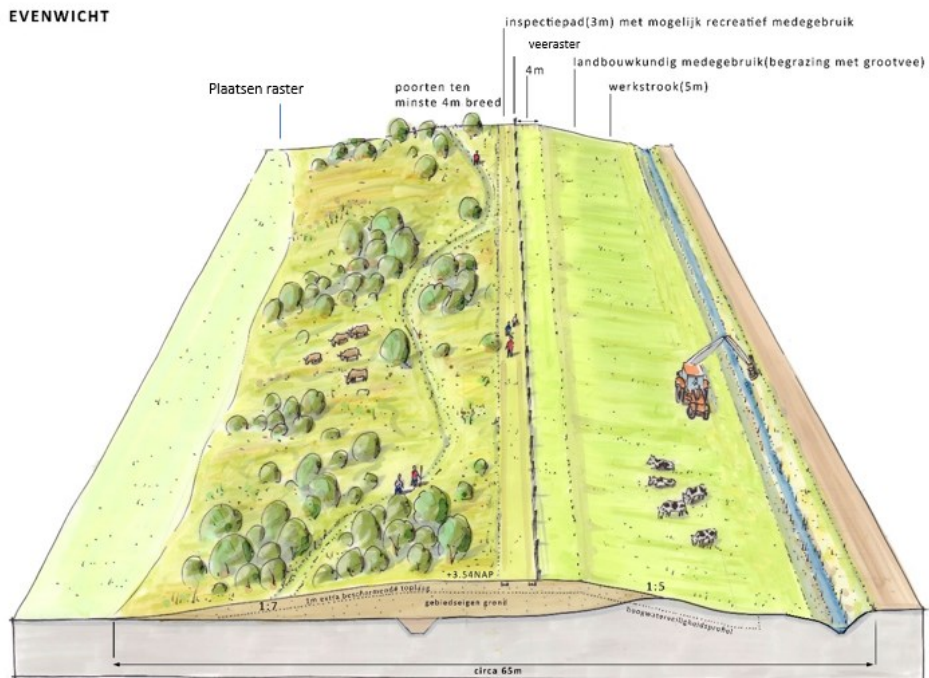
Figuur 1.3: Plangebied en ontwerp Weimeren fase 1

Verbetering regionale kering Weimeren

In 2021 is in opdracht van het Waterschap Brabantse Delta en in samenwerking met Staatsbosbeheer een Projectplan Waterwet voor de verbetering van de regionale kering Weimeren vastgesteld (<https://www.brabantsedelta.nl/kering-weimeren>). De bovengrond die vrijkomt bij natuurontwikkeling Weimeren fase 1 en fase 2 wordt gebruikt voor de realisatie van de verbetering van de kering Weimeren, waarbij meervoudig ruimtegebruik mogelijk wordt door het opbrengen van een extra overhoogte (figuur 1.4).

2. EVENWICHT

Figuur 1.4: Ruimtebeslag en dwarsdoorsnede kering Weimeren

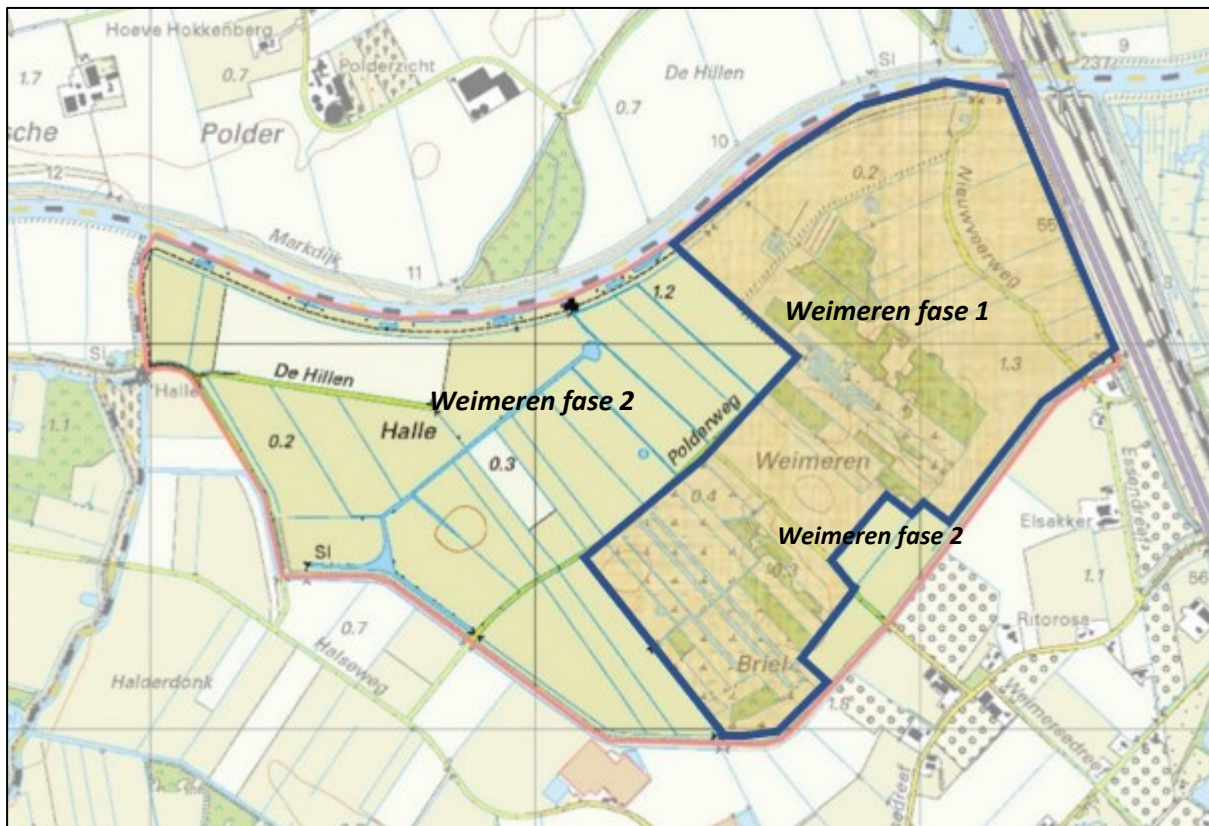
1.4 Projectplan Weimeren fase 2

In het voorliggend projectplan wordt Natuurontwikkeling Weimeren fase 2 gepresenteerd.

Projectplan Weimeren fase 2 omvat de volgende ingrepen:

- Inrichtingsmaatregelen in plangebied fase 2
- Watersysteem aanpassingen in de gehele polder Weimeren (fase 1 & 2)
- Peilwijziging in de gehele polder Weimeren (fase 1 & 2)
- Verruimen binnendijkse teensloot: **De verruiming van de binnendijkse teensloot is ambtelijk aangepast ten opzichte van het ontwerpprojectplan (zie paragraaf 4.3)**

Het plangebied van kering Weimeren vormt geen onderdeel van dit projectplan

Figuur 1.5: Plangebied Natuurontwikkeling Weimeren fase 2, in het gearceerde deel is het plangebied Weimeren fase 1 te zien. Dit projectplan behelst de eindsituatie qua ontwerp en de aanpassing van de waterhuishouding in de gehele polder Weimeren.

2. WAAROM DEZE INGREEP?

2.1 Aanleiding

Weimeren is onderdeel van Natuurnetwerk Brabant en aangewezen als Natte Natuurparel. . Staatsbosbeheer, Waterschap Brabantse Delta en Provincie Noord-Brabant werken hier samen aan de realisatie van natuur en de bijbehorende waterhuishouding.

In juni 2018 is een samenwerkingsovereenkomst gesloten tussen de partijen met als doel het volledige Natuurnetwerk in dit gebied te realiseren en de waterhuishouding aan te passen op de natuurdoelen. In de samenwerkingsovereenkomst is vastgelegd dat Staatsbosbeheer verantwoordelijk is voor de inrichting en realisatie van deelgebied Weimeren. De partijen hebben gezamenlijk een natuurambitiekaart vastgesteld voor Noorderland Midden (Bijlage 1), welke door de provincie is vertaald in haar natuurbeheerplan.

In de tweede helft van 2018 zijn de natuurambities voor deelgebied Weimeren uitgewerkt tot een concept inrichtingsplan. In 2019 is een toekomstbeeld Weimeren opgesteld en in de jaren erna bijgesteld, waarvan de definitieve versie in het projectplan wordt gepresenteerd. In 2020 is er een Projectplan Waterwet voor natuurontwikkeling fase 1 vastgesteld (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/wsb-2020-5918.html>). In 2021 is in opdracht van het Waterschap Brabantse Delta en in samenwerking met Staatsbosbeheer een Projectplan Waterwet voor de verbetering van de regionale kering Weimeren vastgesteld (<https://www.brabantsedelta.nl/kering-weimeren>). De bovengrond die vrijkomt bij natuurontwikkeling Weimeren fase 1 en fase 2 wordt gebruikt voor de realisatie van de natuurkering Weimeren.

Het voorliggende projectplan gaat over het inrichtingsplan Natuurontwikkeling Weimeren fase 2 en watersysteemwijzigingen in de gehele polder Weimeren.

2.2 Doel

In Weimeren is het doel om één grote, robuuste natuureenheid te realiseren. Een leefgebied voor bijzondere planten en dieren zoals Roerdomp, Bever, Krabbescheer en Groene Glazenmaker. Waarbij ook ruimte is voor natuurbeleving door wandelen en fietsen in de randen van dit gebied. Een polder, die wordt ingezet voor het bergen van hoogwater vanuit de Mark en waarbij het mogelijk is om waterbeheer te gaan voeren gericht op bijzondere natuur. De samenwerkingspartners zien kansen om in Weimeren meerdere natuurdoelen te realiseren.

Te realiseren natuurbeheertypen in Weimeren zijn:

- N04.02 Zoete plas
- N05.01 Moeras
- N12.06 Ruigteveld
- N12.02 Kruiden- en faunairijk grasland
- N14.02 Laagveenbos

De uitvoering van natuurontwikkeling Weimeren fase 1 vindt op dit moment plaats. Natuurontwikkeling Weimeren fase 2 omvat de werkzaamheden op resterende percelen in de

polder, het aanpassen van de waterhuishouding in Weimeren en daarmee het realiseren van alle bovenstaande natuurdoelen.

3. PROGRAMMA VAN EISEN

Het ontwerp Weimeren fase 1 is tot stand gekomen door de natuurdoelen en de daarbij behorende waterpeilen ruimtelijk in te passen met een aantal belangrijke randvoorwaarden en uitgangspunten.

3.1 Hydrologische randvoorwaarden: Bergboezem

Weimeren is een belangrijk hoogwater bergingsgebied voor de Mark. De regionale kering die Weimeren omsluit kan het water van de Mark tot 1,50 m+NAP(= toetspeil) tegenhouden, waardoor het gebied 3,2 miljoen m³ water kan bergen tijdens noodsituaties. Deze situatie komt naar verwachting ongeveer eens per 10 jaar voor. Zowel de bergingscapaciteit als de inzetbaarheid van het gebied mag door de toekomstige inrichting niet afnemen. Dit is als uitgangspunt genomen voor de nieuwe inrichting van Weimeren. De watergangen en uitlaatpunten die nodig zijn om het water na inzet van de berging weer af te voeren blijven intact.

Randvoorwaarden Bergboezem	Inpassing in ontwerp
Inzetbaarheid en bergingscapaciteit Weimeren mogen niet afnemen	Het ontwerp heeft geen impact op de inzetbaarheid van de berging. Het maximale waterpeil zal stijgen tot -0,25 mNAP wat de bergingscapaciteit licht doet afnemen. Het verlagen van het maaiveld in fase 2 heeft echter een positief effect op bergingscapaciteit wat het effect van de peilstijging op de bergingscapaciteit compenseert. Bovendien wordt er een natuurkering Weimeren gerealiseerd met extra overhoogte van 1 meter wat de bergingscapaciteit enorm doet toenemen.

3.2 Hydrologische randvoorwaarden: Watersysteem

Na de inrichting in fase 2 heeft deelgebied Weimeren als geheel een natuurfunctie. Het watersysteem in Weimeren kan hierdoor wijzigen in een niet gestuurd flexibel peil, variërend tussen de -0,25 en -0,7 mNAP en op de hogere delen tussen 0 NAP en -0,7 mNAP. In principe wordt er geen water van buiten de polder (Mark) aangevoerd en kent het waterpeil een natuurlijk verloop (hoog in de winter en lager in de zomer). Bij te ver wegzakken van het waterpeil kan op verzoek van Staatsbosbeheer water van de Mark worden ingelaten om te veel schade aan natuur door verdroging tegen te gaan. De peilwijziging in polder Weimeren draagt bij aan het behalen van de natuurdoelen.

Randvoorwaarden Watersysteem	Inpassing in ontwerp
Het watersysteem dient de belangen van natuurdoelen en de waterberging in heel Weimeren. Effecten van de ingreep op omliggende en inliggende landbouwpercelen dienen inzichtelijk te zijn en te worden gemitigeerd of gecompenseerd.	De effecten van vernatting Weimeren worden gemodelleerd, uitkomsten worden meegenomen in de gesprekken met omliggende en inliggende eigenaren. Het waterpeil in Weimeren wordt zowel verhoogt als dynamisch gemaakt. Hiervoor is een peilwijziging noodzakelijk (bijlage 6 & 7)

3.3 Randvoorwaarden waterkwaliteit

Het behalen van de natuurdoelen in het inrichtingsplan Weimeren wordt voor een belangrijk deel bepaald door de waterkwaliteit in het gebied. Van belang hierbij is om te voorkomen dat een helder watersysteem gedomineerd door waterplanten kantelt naar een algen gedomineerd watersysteem. In veengebieden zoals Weimeren is de mate van fosfaat nalevering in de bodem hierbij een essentiële factor.

Om inzicht te krijgen in de potentiële waterkwaliteit na de herinrichting is een waterbalans en stoffenbalans opgesteld. Hiermee is een PCLake- en PCDitch model gedraaid om een inschatting van de toekomstige ecologische toestand van het water te maken (bijlage 8).

De randvoorwaarden voor het ontwerp worden hier kort benoemd.

Randvoorwaarden waterkwaliteit	Inpassing in ontwerp
Strijk lengte open water beperken om afslag veenoevers te voorkomen	In het ontwerp wordt erosie tegengegaan door het aanleggen van flauwe taluds en positionering van eilanden in de luwte van de overheersende windrichting
Minimaal 20 % van het oppervlaktewater moet ondiepe zones hebben < 1 meter.	Rietmoeras met ondiep water beslaat een groot deel van het wateroppervlak, de zoete plas heeft flauwe taluds tot 1 meter waterdiepte
Vrijkomende bovengrond niet toepassen in de plas	Bovengrond fase 2 wordt verwerkt in de regionale kering Weimeren. Bovengrond wordt niet verwerkt in de plas.
Het talud dat voornamelijk uit veen bestaat zo vroeg mogelijk 'vastleggen' m.b.v. waterplanten of riet, en eventueel krabbenscheer	Na aanleg wordt deel van de oevers voorzien van rietaanplant
Afbraak (veraarding) van veen moet zoveel mogelijk voorkomen worden	In rietmoeras en open water ontstaan veenvormende milieus, in de overige landschapstypen wordt een hoog natuurpeil gehanteerd wat veenafbraak tegengaat
Waar mogelijk zandige bodems creëren in de zoete plas	In de diepe delen van de plas wordt het veen afgegraven tot op het zand

3.4 Randvoorwaarden natuurdoelen

De natuurdoelen in Weimeren vragen om verschillende vormen van drooglegging. In de zonering is daar rekening mee gehouden, gegeven het huidige natuurpeil. De zoete plas en rietmoeras worden gecreëerd door grond af te graven. Voor de nieuwe inrichting van Weimeren is een waterbalans opgesteld, waarmee de optimale diepteligging van het rietmoeras kon worden bepaald.

Randvoorwaarden Natuurdoelen	Inpassing in ontwerp
<u>Zoete plas (N04.02)</u>: Waterdiepte, wind en waterkwaliteit zijn bepalende factoren voor het type vegetatie, de macrofauna en de aanwezige vissen. Zo zullen in diepere delen fonteinkruiden groeien, ondieper Gele plomp en aan de randen verlandingsvegetaties (met bijv. Krabbenscheer en riet- en grote zeggenvegetaties). De breedte van de verlandingsvegetaties hangt af van het talud van de bodem en de hoeveelheid wind: een kleiner talud en minder wind zorgen voor een groter oppervlakte.	Het oppervlakte land – waterovergangen wordt vergroot door flauwe taluds aan te leggen. Op 1 meter waterdiepte gaan deze over in steilere taluds tot de maximale diepte van ca. 3 meter. Voor het stimuleren van kwel en het tegengaan van veenafbraak wordt het veen in de diepe delen afgegraven tot op de zandbodem. Het ontwerp voorziet in het tegengaan van golfslag door strijklengtes te beperken.
<u>Rietmoeras (N05.01)</u> mag beperkt droogvallen, maar niet in de periode waarin de wilg kan ontkiemen	Rietmoeras wordt afgegraven van -0,6mNAP tot -1,0 mNAP, in een gemiddeld jaar zal het rietmoeras net niet / net wel droogvallen aan het eind van de zomer.
<u>Ruigteveld (N12.06)</u> Ruigteveld vormt de overgang tussen enerzijds moeras en anderzijds kruiden- en faunarijke grasland of laagveenbos. Ruigtevelden bestaan voor minstens 60% uit hoog opschietende ruigtekruiden, met verspreide struiken (zoals vlier). In vochtige en natte omstandigheden kunnen soortenarme grasland- of rietruigtes. De successie naar bos kan lang achterwege blijven. Vooral open ruigtes die zijn ontstaan na verdroging van veenbodems kunnen lang blijven voortbestaan.	Ruigteveld wordt niet ontgraven, gebied heeft al een hoger natuurpeil. Natuurlijke hoogteverschillen leiden tot nattere delen en wat drogere delen. Successie naar (wilgen)bos wordt voorkomen door inzet van grazers. Een ruigteveld kan dan ruimte bieden aan veel kruiden.
<u>Kruiden- en Faunarijke grasland (N12.02)</u> Dit vegetatietype is in Weimeren beoogd op de kade langs de Mark en is ook onderdeel van de EVZ die hier gelegen is. Het wordt ook gevonden op de hogere gronden zoals de Hillen en aan de oostkant van het gebied. Dit beheertype kan zich, afhankelijk van het te voeren beheer, op sommige plekken ook ontwikkelen tot Ruigteveld (N12.06).	Het beheer wordt met grazers geoptimaliseerd voor kruiden- en faunarijke grasland.
<u>Laagveenbos (N14.02)</u> Elzenbroekbossen kunnen tegen natte voeten en zijn daarmee bestand tegen inundatie vanuit de Mark. Het diepe grondwater mag niet te laag uitzakken (maximaal 80 cm).	Percelen bestemd voor ontwikkeling laagveenbos voldoen aan hydrologische criteria.

Figuur 3.4: Bestaande elzenbroekbossen, deze blijven behouden in natuurontwikkeling Weimeren

3.5 Randvoorwaarden cultuurhistorie, aardkundige waarden & archeologie

In 2007 is door Bureau RAAP onderzoek gedaan naar de cultuurhistorische en aardkundige waarden in Noordrand midden. In bijlage 2 is de cultuurhistorische en aardkundige kaart uit het rapport van RAAP opgenomen.

Aardkundige & cultuurhistorische waarden

De wisselwerking van wind, water, veengroei en de mens heeft geresulteerd in een unieke historisch ontgonnen veenvlakte op de overgang van dekzandlandschap naar zeekleigebied. Wat het gebied bijzonder maakt is dat de vormingsprocessen (veenvorming, getij-afzetting en -erosie, inklinking, dekzandvorming en verlanding) nog in het landschap herkenbaar zijn. Dit is het geval in een deel van Weimeren. Dit gebied is zodoende aangewezen als aardkundig waardevol en bovendien opgenomen in het Streekplan Noord-Brabant, waardoor ze een planologische bescherming genieten. De begrenzingen van deze gebieden zijn weergegeven in bijlage 2.

Randvoorwaarden Cultuurhistorie & aardkundige waarden (uit onderzoek RAAP)	Inpassing in ontwerp
-Te graven sloten zoveel mogelijk aan laten sluiten bij bestaande slotenpatroon - Bij graafwerkzaamheden de bestaande elementen en structuren behouden - Plaggen beperken tot gebieden met een lage verwachting en donken vrijwaren van verstoring.	Verkavelingspatroon blijft zichtbaar na ontgraven, dit is ingepast in het ontwerp in fase 1. In fase 2 wordt de historische kade zichtbaar geaccentueerd. De diepe ontgravingen vinden grotendeels plaats buiten de aardkundig waardevolle gebieden. In het oostelijk deel wordt de bodem geheel in tact gelaten en wordt ingezet op het ontwikkelen van laagveenbos en ruigtevelden. In het midden van Weimeren wordt een deel van de (boven)grond ontgraven om weer nieuwe veenvormende processen te laten plaatsvinden. Aardkundige waarden worden vastgelegd bij aanleg. Het hele gebied heeft een lage archeologische verwachting.

Randvoorwaarden Archeologie

Voor de werkzaamheden in fase 1 is proefsleuven onderzoek uitgevoerd. Dit zal ook voor fase 2 uitgevoerd worden. Het Programma van Eisen en uitvoering van het proefsleuvenonderzoek vindt plaats in samenwerking met gemeente Breda.

3.6 Randvoorwaarden recreatie

Weimeren is een uitloopgebied voor de gemeente Breda en de inwoners van Prinsenbeek. In de huidige tijd is eens te meer zichtbaar dat recreatieve voorzieningen zoals wandel- en fietspaden sterk gewaardeerd worden. Staatsbosbeheer is erop gericht dat huidige en toekomstige generaties de vele belangrijke waarden van natuur kunnen beleven, in balans met het beschermen en duurzaam benutten van onze gebieden.

De natuurontwikkeling in Noordrand Midden biedt kansen om recreatieve ontwikkeling mee te koppelen met de natuurdoelen. De gezamenlijke projectpartners zetten hier dan ook op in door samen met stakeholders de recreatiebehoefte in kaart te brengen en geld te investeren in een totaal recreatieplan voor Noordrand Midden. In 2021 hebben meerdere recreatiesessies met stakeholders plaatsgevonden waarin ook het recreatief medegebruik van de kering Weimeren is besproken en ingepast.

Vanuit de gebruikers is sterk de wens naar voren gekomen om Weimeren recreatief toegankelijk te maken door middel van wandelpaden en uitkijkpunten. Drie belangrijke uitgangspunten hierbij:

- Het middengebied in Weimeren wordt een rustgebied voor de natuur en is daarmee niet toegankelijk
- Vanuit privacyoverweging is afgesproken mogelijke wandelroutes niet over de kruin van de kering te laten lopen daar waar deze vlak langs woningen loopt.
- Er zullen geen wandelroutes zonder toestemming op eigendom van derden worden aangelegd

Het fiets- en wandelpad van café Elsakker naar de Mark (nieuwveerweg) en parallel aan de Mark blijven toegankelijk.

Tijdens de uitvoeringsperiode worden tijdelijke wandelpaden gerealiseerd. Dit wordt uitgewerkt in overleg met de gemeente Breda en Waterschap Brabantse Delta.

4. HET ONTWERP – WAT GAAT ER VERANDEREN?

De natuurdoelen en het programma van eisen zijn uitgewerkt in een ontwerp Natuurontwikkeling Weimeren eindfase.

Als gevolg van het ontwerp zullen enkele bestaande waterstaatkundige elementen veranderen. Ook de bestaande peilgebieden wijzigen waardoor het watersysteem in de kern gewijzigd wordt.

4.1 Beschrijving ontwerp

4.1.1 Natuurontwikkeling

De voorgestelde peilwijziging en beoogde ontwikkeling in fase 2 leidt samen met de uitvoering in fase 1 tot een plassegebied met uitgestrekte rietmoerassen, ruigtevelden, veenbossen en kruiden- en faunarijck grasland (figuur 4.1.1a). Het ontwerp sluit zo goed mogelijk aan bij de natuurlijke ondergrond en hydrologie. De ambitie is om een hoogwaardig, robuust en nat natuurgebied te realiseren binnen het gebied Noordrand Midden en het natuurnetwerk, dat zich op basis van ecologische processen én periodieke inundatie vanuit de Mark ontwikkelt, met een minimum aan beheeringrepen.

De plassen in het midden van het plangebied sluiten aan bij de oorspronkelijke bodemopbouw. De plassen worden omsloten door rietmoeras; een nieuwe veenvormende eenheid. Om het areaal land-waterovergangen zo groot mogelijk te maken is er gekozen voor een rafelige lijn die het openwater scheidt van het rietmoeras. Daarnaast wordt er één groter eiland aangelegd waar een rij bestaande knotwilgen behouden blijven en worden diverse kleine eilandjes op windluwe plekken in het open water gerealiseerd (figuur 4.1.1c).

Op de hogere dekzandgronden in het oosten en westen ontwikkelt zich kruiden- en faunarijck grasland dat zich afhankelijk van het beheer op delen kan ontwikkelen tot ruigteveld.

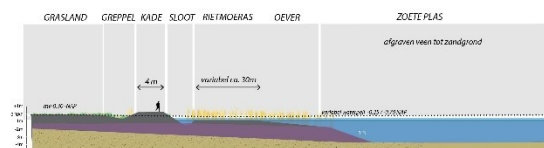
Door de verschillende type vegetaties ontstaat een zeer gevarieerd natuurgebied van plassen, moerassen, bossen en graslanden.

Natuurdoeltype	Oppervlak na realisatie Weimeren fase 2
N04.02 Zoete Plas	Ca. 56 ha
N05.01 Moeras	Ca. 56 ha
N12.06 Ruigteveld	Ca. 52 ha
N12.02 Kruiden- en faunarijck grasland	Ca. 47 ha
N14.02 Laagveenbos	Ca. 26 ha

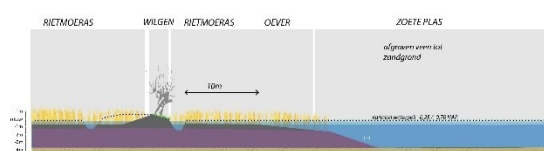
Er komen geleidelijke overgangen tussen de verschillende Natuurdoeltypes.

De overgang van ruigteveld (huidige maaiveld) naar rietmoeras (-0,6 mNAP) wordt gecreëerd met een talud van 1:10 (profiel A). Ook het talud van rietmoeras naar zoete plas wordt 1:10 tot 1 meter waterdiepte. Dit zorgt voor een uitgestrekte zone voor waterplanten.

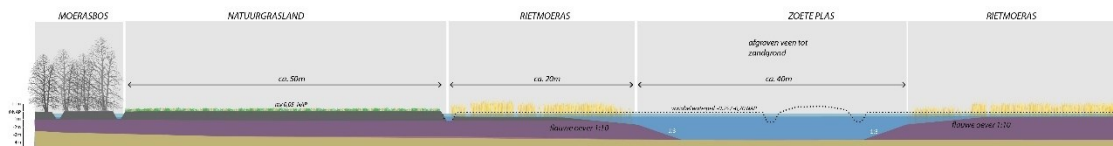
principeprofielen inrichtingsplan Weimeren

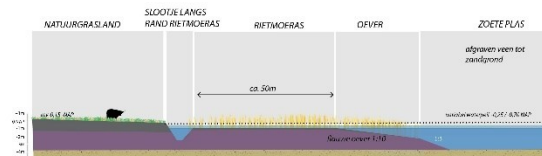
Profiel A historische kade

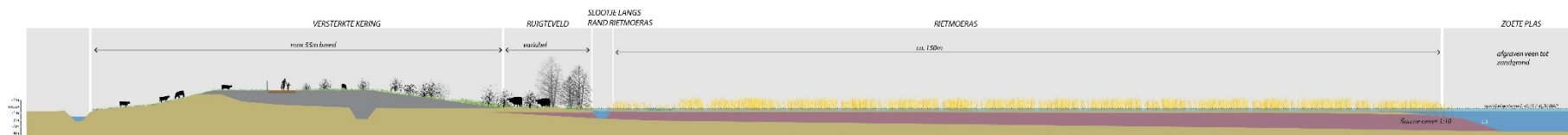
Profiel B inpassen knotwilgen op eiland

Profiel C Moerasbos- natuurgrasland - zoete plas

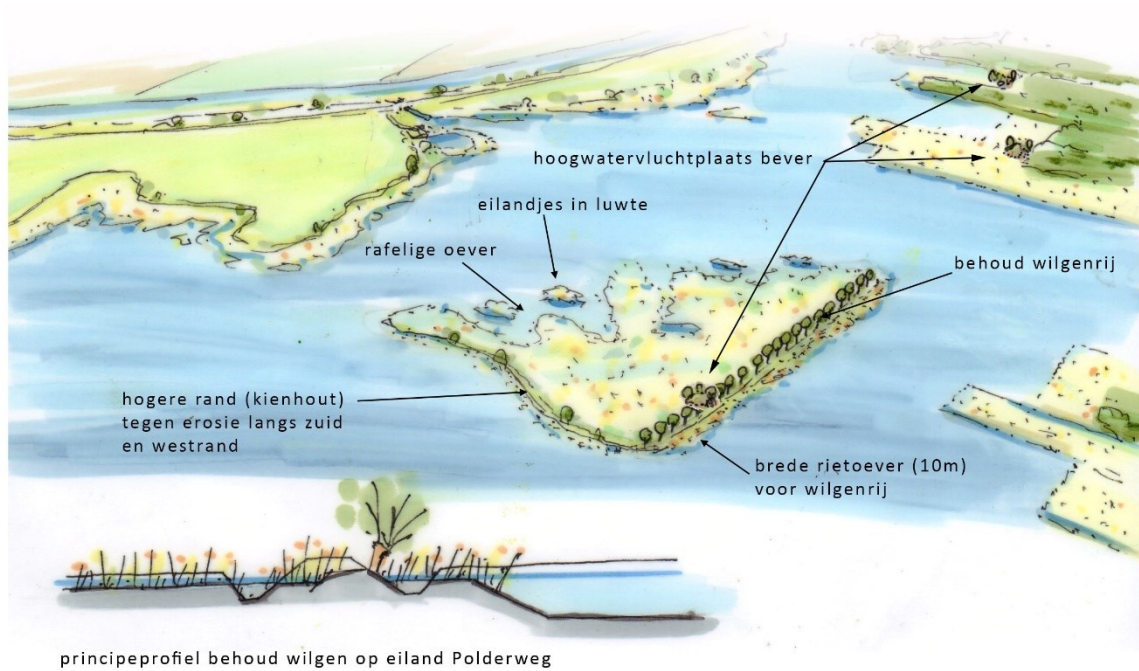
Profiel D overgang kruiden en faunairijk grasland - zoete plas

Profiel E overgang kering - ruigteveld - rietmoeras - zoete plas

Figuur 4.1.1b: Dwarsprofielen Weimeren zie ook bijlage 4

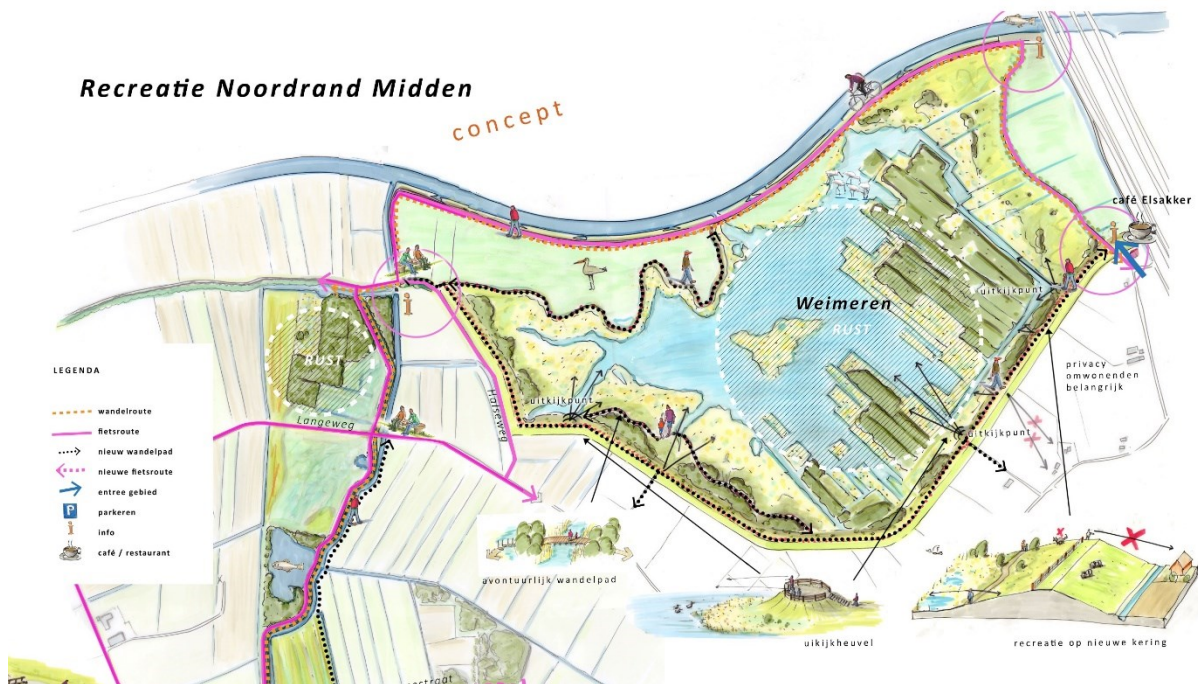
principeschets eiland

Figuur 4.1.1c: Principeschets van eiland in midden van open plas met bestaande knotwilgenrij, rafelige oeversranden en kleinere eilandjes in de windluwte van het grote eiland

4.1.2 Recreatie & historische kade

In 2021 hebben meerdere recreatiesessies plaatsgevonden met belanghebbenden voor het gehele gebied Noordrand Midden. De gedragen uitkomsten voor deelgebied Weimeren zijn te zien in de onderstaande recreatiekaart (figuur 4.1.2, bijlage 5). Een struinroute en uitzichtpunten worden aangelegd aan de buitendijkse zijde van de kering, de historische kade wordt hersteld er wordt tevens gezorgd voor een goede aansluiting met de bestaande fiets- en wandelroute langs de Mark.

Figuur 4.1.2a Uitsnede van concept recreatiekaart Weimeren, het resultaat van meerdere recreatiesessies met betrokkenen.

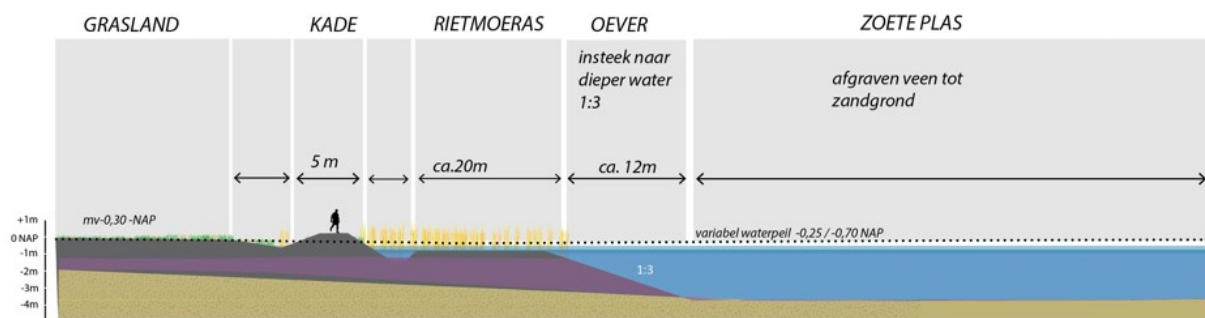
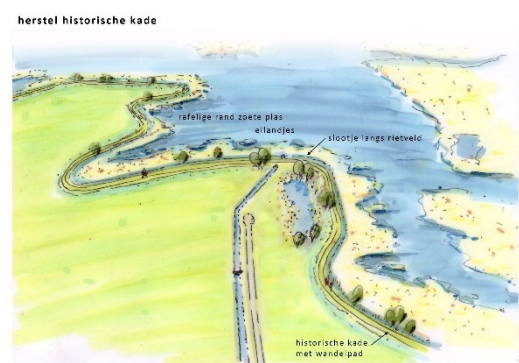
uitkijkpunt zuid en kade

uitkijkpunt noord en uitlaat Mark

Figuur 4.1.2b: Principeschetsen uitzichtpunten nabij kering Weimeren en de Mark geven weidse zichtlijnen over natuurgebied Weimeren

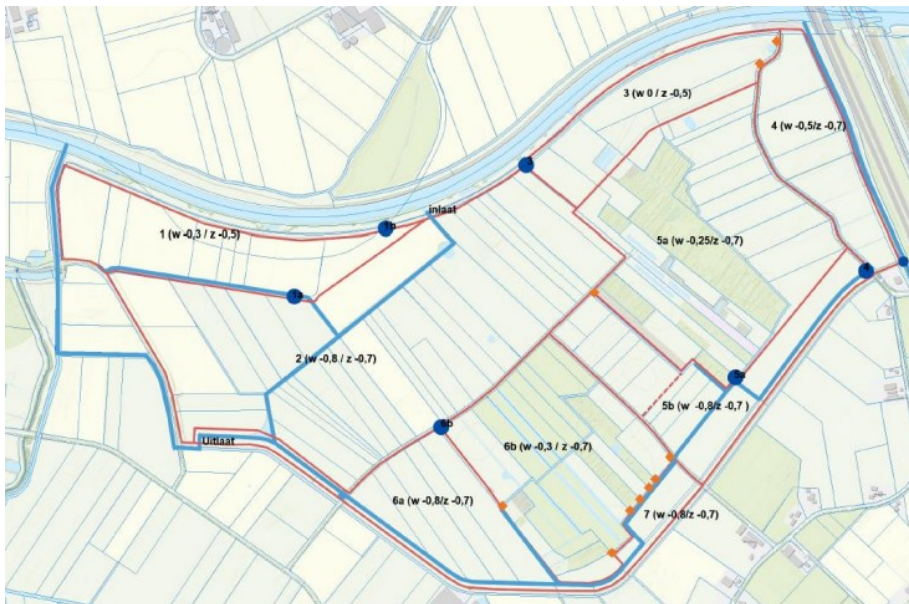
Profiel historische kade

Figuur 4.1.2c Principeschets herstel historische kade: De historische kade uit omstreeks 1850 wordt in het nieuwe ontwerp hersteld en onderdeel van de wandelroute.

4.2 Wijziging Waterpeilen

Met het afronden van natuurontwikkeling Weimeren kunnen de huidige waterpeilen worden gewijzigd in een niet gestuurd flexibel peil. In de toekomstige situatie zal het grootste deel van Weimeren een peilfluctuatie kennen van tussen de -0,25 mNAP en -0,7mNAP. Ten noorden van de historische kade en ten oosten van de Nieuwveerweg krijgen de waterpeilen een hoger (niet gestuurd) maximum peil (0 mNAP) vanwege een hogere maaiveldhoogte. Hiermee worden de natuurdoelen (faunarijk grasland) behaald. Weimeren gaat hiermee functioneren als een klimaatbuffer: in natte tijden mag het waterpeil oplopen en wordt water vastgehouden, in drogere tijden mag het uitzakken (binnen de gegeven bandbreedtes).

In het peilenplan wordt de peilwijziging nader onderbouwd.

Figuur 4.2.a: Huidige waterpeilen Weimeren

Vigerende situatie									Voorgestelde situatie				
NAAM	CODE	GPGIDENT	ZOMERPEIL	WINTERPEIL	MARGE	MINIMUM PEIL	MAXIMUM PEIL	TYPE PEILBEHEER	NAAM	CODE	MINIMUM PEIL	MAXIMUM PEIL	TYPE PEILBEHEER
De Hillen	MX1	GPG00428				-0,50	-0,30	niet gestuurd flexibel peilbeheer	De Hillen	GPG00428	-0,70	0,00	niet gestuurd flexibel peilbeheer
Elsakker	MX4	GPG00432				-0,70	-0,50	niet gestuurd flexibel peilbeheer	Elsakker	GPG00432	-0,70	0,00	niet gestuurd flexibel peilbeheer
Halle	MX2	GPG00429	-0,70	-0,80	0,10			zomer- en winterpeil	Weimeren	GPG00439	-0,70	-0,25	niet gestuurd flexibel peilbeheer
't Veer	MX3	GPG00431				-0,50	0,00	niet gestuurd flexibel peilbeheer					
Weimeren	MX5a	GPG00439				-0,70	-0,25	niet gestuurd flexibel peilbeheer					
Weimeren	MX5b	GPG00438	-0,70	-0,80	0,10			zomer- en winterpeil					
Briel	MX6a	GPG00440	-0,70	-0,80	0,10			zomer- en winterpeil					
Briel	MX6b	GPG00441				-0,70	-0,30	niet gestuurd flexibel peilbeheer					
De Polder	MX7	GPG00430	-0,70	-0,80	0,10			zomer- en winterpeil					

Tabel 1: Vigerend en toekomstige waterpeilen in Weimeren

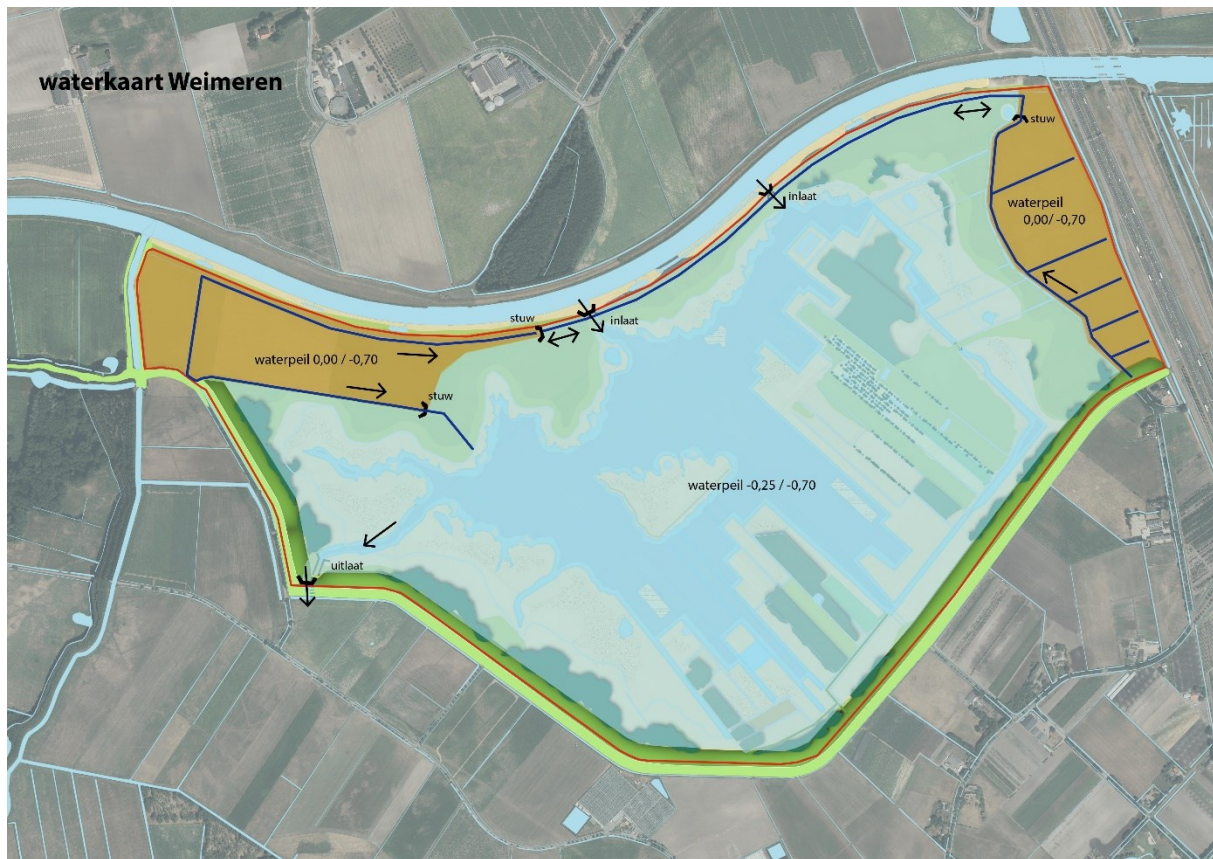
4.3 Wijziging waterstaatkundige elementen

In deze paragraaf wordt beschreven welke watergangen of kunstwerken gewijzigd worden. Uitgangspunt hierbij is de huidige leggerkaart van Waterschap Brabantse Delta en de wijzigingen in het watersysteem die in het projectplan kering Weimeren zijn opgenomen.

4.3.1 Watersysteem Weimeren na natuurontwikkeling

Na de inrichtingsmaatregelen en peilwijziging is er een nieuw watersysteem in Weimeren (figuur 4.3a), dat ingezet kan worden voor:

- De mogelijkheid voor inlaat vanuit en aflat van water naar de Mark
- De mogelijkheid voor het aflaten van water via een duiker onder kering Weimeren
- De mogelijkheid voor een hoger waterpeil in het oostelijke en noordwestelijke deel van de polder
- Het stabiel houden van de overloopkade door het handhaven van de bermsloot.

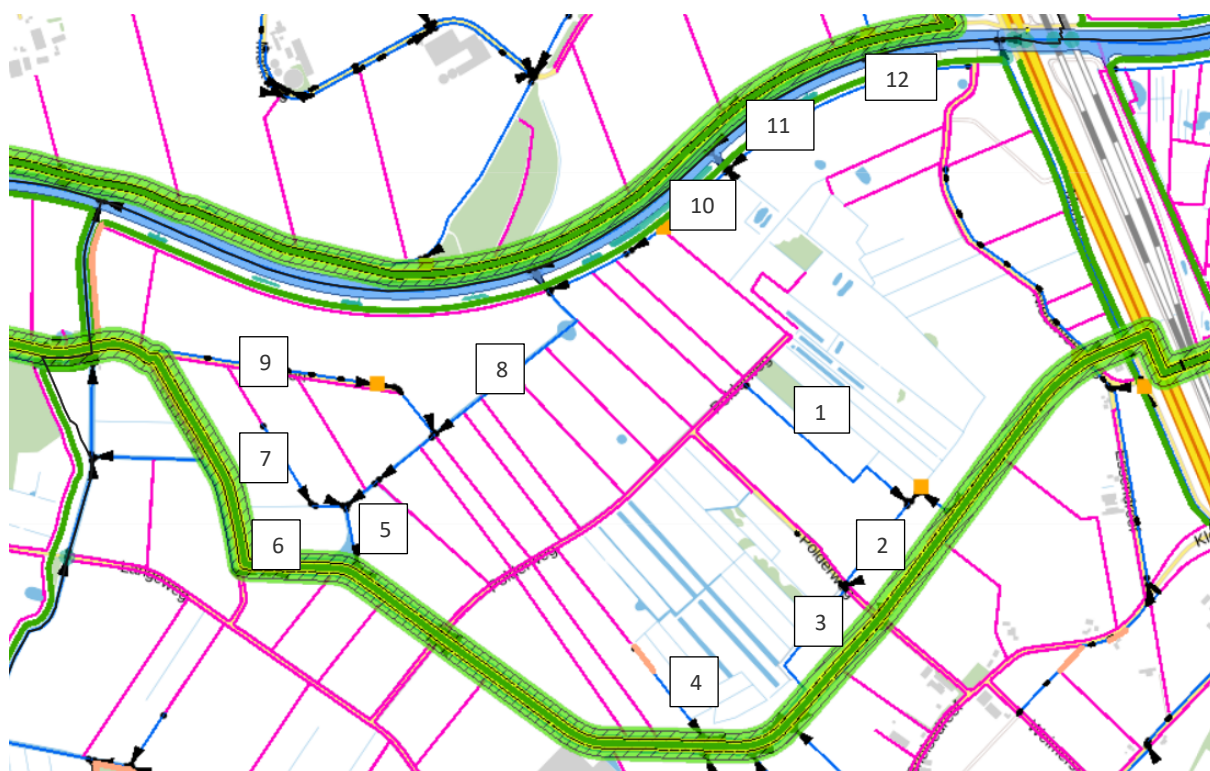

Figuur 4.3a: Voorgesteld nieuw watersysteem na inrichtingsmaatregelen en peilwijziging.

Om te komen tot een nieuw watersysteem zijn aanpassingen nodig in het huidige watersysteem die in de onderstaande paragraaf is uitgewerkt.

A Watergangen Weimeren

In figuur 4.3c en tabel 1 wordt aangegeven welke aanpassingen gedaan worden aan de A watergangen.

Figuur 4.3c: Aanpassingen A watergangen in Weimeren.

Nummer kaart	Element	Legger gegevens	Aanpassing PPWW fase 1	Aanpassing huidige PPWW
1	OVK07950	Waterloop A	waterloop A wordt waterloop B. Waterloop heeft een ander praktijkpeil dan legger. Praktijkpeil is hier leidend.	waterloop vervalt
2	OVK07967	Waterloop A		waterloop A vervalt
3	OVK11763	Waterloop A		waterloop A vervalt
4	OVK07963	Waterloop A	waterloop A wordt waterloop B	waterloop vervalt
5	OVK07949	Waterloop A		waterloop A vervalt
6	OVK07916	Waterloop A		Deel bij de Mark blijft behouden als B watergang
7	OVK07881	Waterloop A		waterloop A vervalt
8	OVK07946	Waterloop A		waterloop A vervalt
9	OVK07976	Waterloop A		waterloop A wordt waterloop B
10	OVK07945	Waterloop A		waterloop A wordt waterloop B
11	OVK07944	Waterloop A		waterloop A wordt waterloop B
12	OVK07943	Waterloop A		waterloop A wordt waterloop B

A Watergangen binnendijks: verruimen binnendijkse teensloot

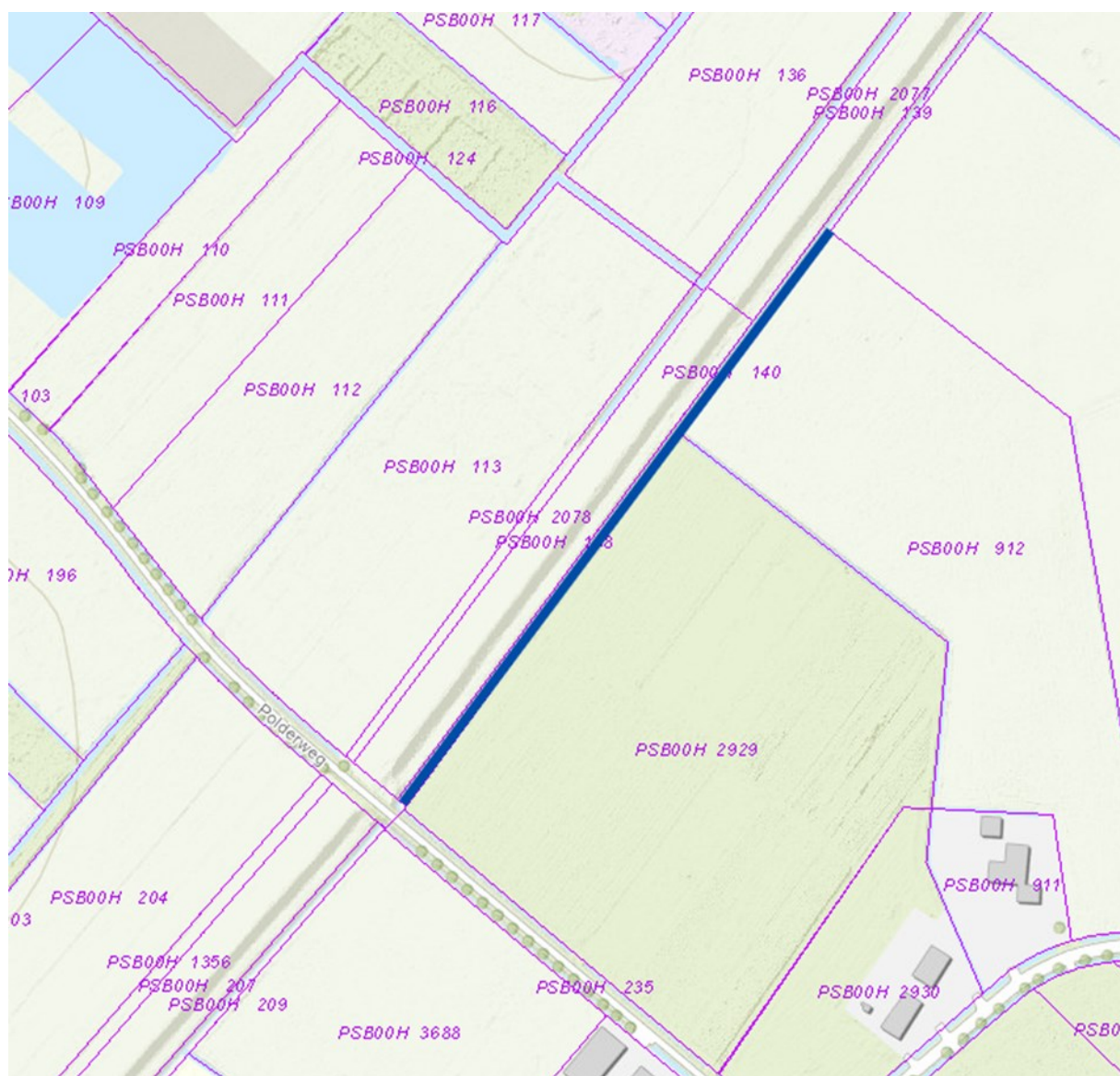
Wateraanvoer naar de binnendijkse landbouwgebieden zal niet meer vanuit de Mark door Weimeren geleid worden. Er wordt een alternatief tracé vanuit het zuiden gerealiseerd om de binnendijkse landbouwpercelen te kunnen voorzien van voldoende water. Als onderdeel daarvan is het nodig de bestaande teensloot van de kering in oostelijke richting te verruimen (figuur 4.3d, bijlage 10).

Figuur 4.3d: Tracé verbreding teensloot, op de rode stippen worden de duikers aangepast

Ambtelijke aanpassing ten opzichte van ontwerp-projectplan:

De verruiming van A-waterloop OVK07959 wordt doorgezet over de gehele breedte van de percelen PSB00H 2929 en 912. (zie overzicht ligging percelen en A-waterloop, figuur 4.3e). Deze verruiming is tevens weergegeven in de toegevoegde dwarsprofielen 2 t/m 5 (bijlage 10).

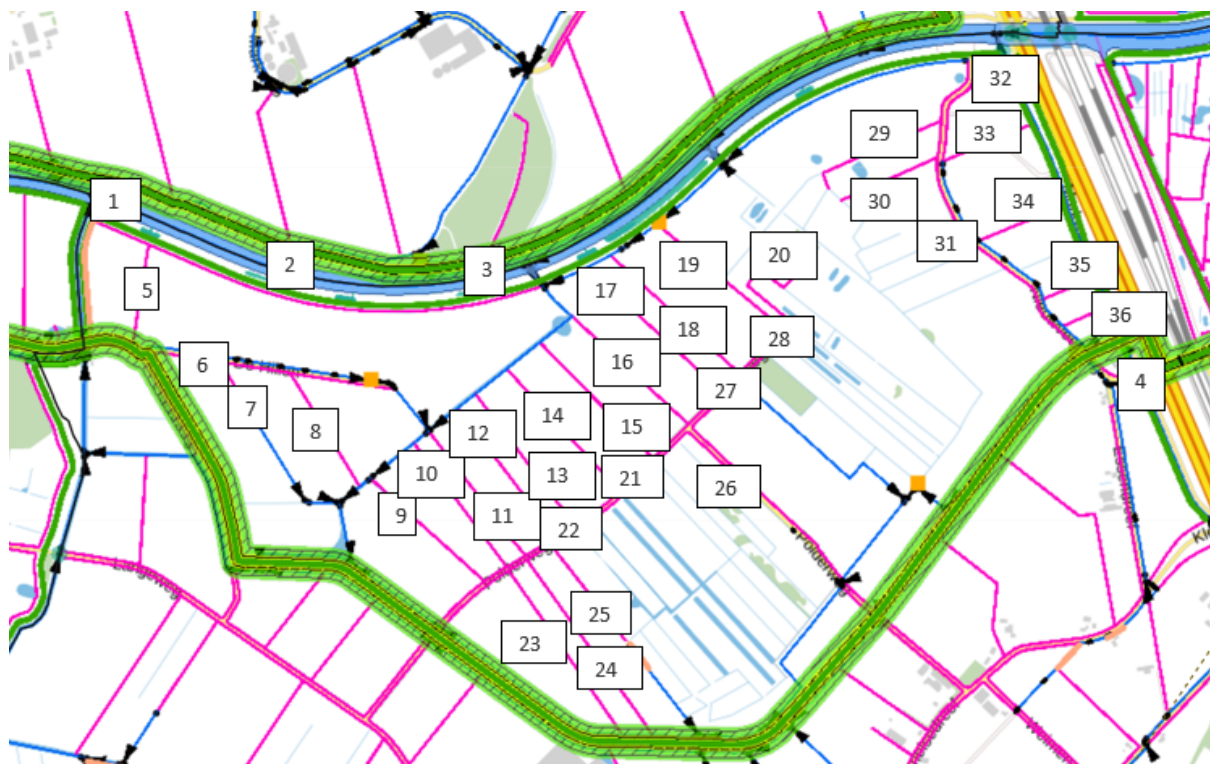
Figuur 4.3.e Overzicht aanpassing te verruimen A-waterloop OVK07959 ter hoogte van de kadastrale percelen PSB00H 912 en 2929 (blauwe lijn)

Waterloop A	Verbreden volgens dwarsprofiel	
07959	2 t/m 9	
07953	10 t/m 17	
07955	18 en 19	
07954	20 en 21	
07952	22 en 23	
Duiker	Huidig (Volgens legger)	Nieuw
KDU05753	BOB bovenstrooms -0,71	BOB bovenstrooms -1,05
	BOB benedenstrooms: -0,75	BOB benedenstrooms: -1,10
	Beton diameter 0,6 m	Beton 0,70 m1
KDU05755	BOB bovenstrooms -0,88	BOB bovenstrooms -1,25
	BOB benedenstrooms: -1,05	BOB benedenstrooms: -1,25
	Beton diameter 0,5 m	Beton 0,70 m1
KDU05756	BOB bovenstrooms -1,28	BOB bovenstrooms -1,25
	BOB benedenstrooms: -1,19	BOB benedenstrooms: -1,25
	Beton diameter 0,5 m	Beton 0,70 m1

Tabel 2: Aanpassingen A-watergangen en kunstwerken binnendijkse teensloot

Overige B Watergangen

Figuur 4.3d geeft de ligging van de onderstaande watergangen weer. De bermwatergang parallel aan de Mark en de watergang nabij café de Elsakker behouden hun B-status (nummer 1 t/m 4). De andere B watergangen komen met de natuurontwikkeling Weimeren fase 2 te vervallen.

Figuur 4.3d: B waterlopen op de leggerkaart. De nummers komen overeen met de nummers

Nummer kaart	Element	Nadere gegevens	Aanpassing PPWW fase 1	Aanpassing huidig PPWW
1	OWL09380	Waterloop B		waterloop B blijft behouden
2	OWL09439	Waterloop B		waterloop B blijft behouden
3	OWL09419	Waterloop B		Waterloop B blijft behouden
4	OWL29003	Waterloop B		waterloop B blijft behouden
5	OWL09441	Waterloop B		Waterloop B vervalt
6	OWL41012	Waterloop B		Waterloop B vervalt
7	OWL29005	Waterloop B		Waterloop B vervalt
8	OWL29004	Waterloop B		Waterloop B vervalt
9	OWL09411	Waterloop B		Waterloop B vervalt
10	OWL09410	Waterloop B		Waterloop B vervalt
11	OWL09409	Waterloop B		Waterloop B vervalt
12	OWL09412	Waterloop B		Waterloop B vervalt
13	OWL09422	Waterloop B		Waterloop B vervalt
14	OWL29959	Waterloop B		Waterloop B vervalt
15	OWL29960	Waterloop B		Waterloop B vervalt
16	OWL29961	Waterloop B		Waterloop B vervalt
17	OWL29962	Waterloop B		Waterloop B vervalt
18	OWL29963	Waterloop B		Waterloop B vervalt
19	OWL09423	Waterloop B		Waterloop B vervalt
20	OWL31256	Waterloop B		Waterloop B vervalt
21	OWL09408	Waterloop B		Waterloop B vervalt

22	OWL09413	Waterloop B		Waterloop B vervalt
23	OWL09415	Waterloop B		Waterloop B vervalt
24	OWL09416	Waterloop B		Waterloop B vervalt
25	OWL29006	Waterloop B		Waterloop B vervalt
26	OWL09424	Waterloop B	Waterloop B vervalt	Waterloop B vervalt
27	OWL09414	Waterloop B	Waterloop B vervalt	Waterloop B vervalt
28	OWL09425	Waterloop B		Waterloop B vervalt
29	OWL09486	Waterloop B		Waterloop B vervalt
30	OWL09485	Waterloop B		Waterloop B vervalt
31	OWL09458	Waterloop B		Waterloop B vervalt
32	OWL09480	Waterloop B		Waterloop B vervalt
33	OWL09484	Waterloop B		Waterloop B vervalt
34	OWL09483	Waterloop B		Waterloop B vervalt
35	OWL29001	Waterloop B		Waterloop B vervalt
36	OWL29002	Waterloop B		Waterloop B vervalt

Element	Nadere gegevens	Aanpassing
KDU07008	Duiker	Duiker vervalt
KDU06999	Duiker	Duiker vervalt
KDU07008	Duiker	Duiker vervalt
KDU06998	Duiker	Duiker vervalt
KDU06997	Duiker	Duiker vervalt
KDU06996	Duiker	Duiker vervalt
KDU17023	Duiker	Duiker vervalt
KDU17022	Duiker	Duiker vervalt
KDU17021	Duiker	Duiker vervalt
Nieuw	2 Stuwen	Stuwen aangelegd om hoger peil te kunnen bedienen in noordwesten van Weimeren (figuur 4.3a)

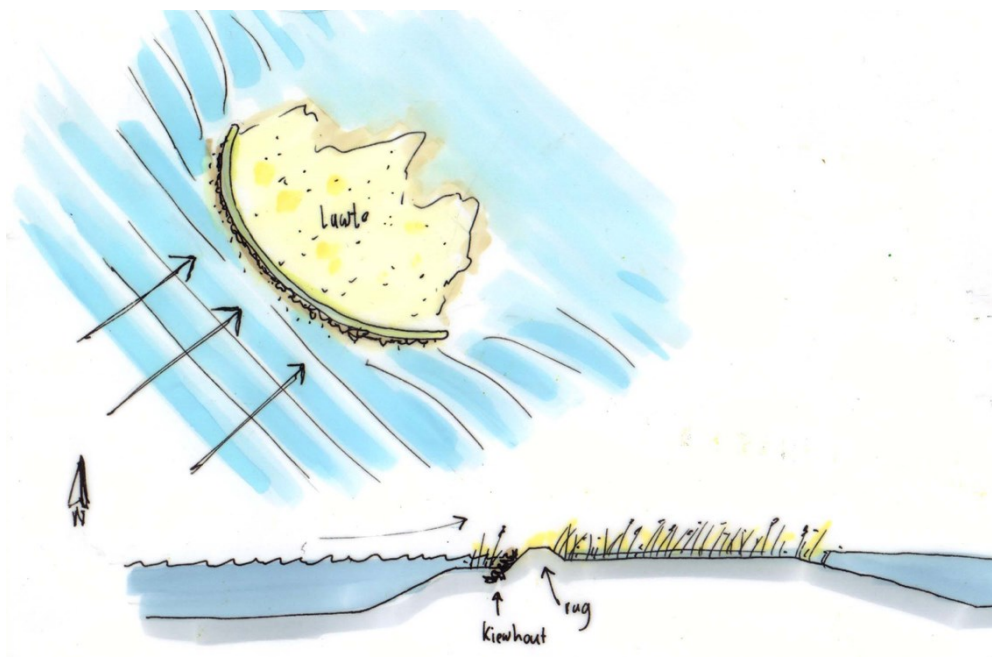
5. WERKWIJZE

5.1 Technische uitvoering

De uitvoering bestaat uit grondwerkzaamheden (afgraven en afvoeren van grond) op de locaties waar rietmoeras en open water worden gerealiseerd. De werkzaamheden zijn een voortzetting van natuurontwikkeling Weimeren fase 1.

Figuur 5.1a: Natuurontwikkeling Weimeren fase 1. De bovengrond wordt in depot gezet ten behoeve van verbetering kering Weimeren. Het veen dat vrijkomt wordt in depot gezet en afgevoerd.

Figuur 5.1b: Principeschets eilandjes met afbreekbare golfbreker op overheersende windrichting

Om de rietontwikkeling goed om gang te brengen zal een gedeelte van riet worden aangeplant. Vanuit deze kerngebieden kan het riet zich verder ontwikkelen. Staatsbosbeheer is op kleine percelen aan het experimenteren welke manier van aanplant het meest succesvol is.

Figuur 5.1d: Pilot perceel in Weimeren voor rietaanplant

De maatvoering van de toekomstige situatie is in het ontwerp zo nauwkeurig mogelijk weergegeven, en zal nog nader worden uitgewerkt in een uitvoeringsontwerp als onderdeel van de opdracht aan een aannemer.

Ontgraving	Geraamde Hoeveelheid (m3)	Bestemming
Bovengrond: gemiddeld ca. 40 centimeter over gehele ontgravingsoppervlak fase 2	225.000	Verwerken in kering
Onderliggend veen: Dikte variërend van 0,5 tot 3 meter diep, ten behoeve van natuurdoel zoete plas	810.000	Afvoeren uit het gebied
Totaal		

Tabel 5.1: Schatting van vrijkomende hoeveelheden grond bij de ontgraving van Weimeren in fase 2

5.2 Inpassing in de omgeving

De uitvoering van natuurontwikkeling Weimeren (fase 1 en 2) geeft invulling aan de natuurambities van de provincie Noord-Brabant, Waterschap Brabantse Delta en Staatsbosbeheer. Deze ambities zijn vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst voor het gebied Noordrand Midden. In de zuidkant van Weimeren (fase 1) is het ontginningspatroon duidelijk zichtbaar in het ontwerp. In noordkant zorgt een rafelig ontwerp voor maximale land-waterovergangen.

Tijdens de planvorming is het plan afgestemd met de stakeholders en de omliggende perceeleigenaren. Dit gebeurt door afzonderlijke overleggen met de direct betrokkenen, waaronder de aanliggende eigenaren en belangengroepen. Opmerkingen over de inrichting en uitvoering van werkzaamheden zijn meegenomen om het plan te verbeteren.

5.3 Planning

De voorbereiding en vergunningprocedure duurt naar verwachting tot het einde van 2022.

De uitvoering van het project is voorzien vanaf begin 2023 tot het einde van 2027.

5.4 Voorwaarden

Vanuit de inrichtingsmaatregelen beschreven in hoofdstuk 4 en de (beleids-)kaders beschreven in deel II, hoofdstuk 1 van dit projectplan is het noodzakelijk, voorafgaand aan de realisatie van de inrichtingsmaatregelen, meldingen te doen, vergunningen en/of ontheffingen aan te vragen. De voorwaarden die voortvloeien uit de bovengenoemde vergunningen, ontheffingen en meldingen worden in de voorbereiding en uitvoering meegenomen. In deel II, hoofdstuk 3 is een overzicht opgenomen van de aan te vragen vergunningen.

5.5. Effecten en mitigerende maatregelen

5.5.1 Hydrologische effecten

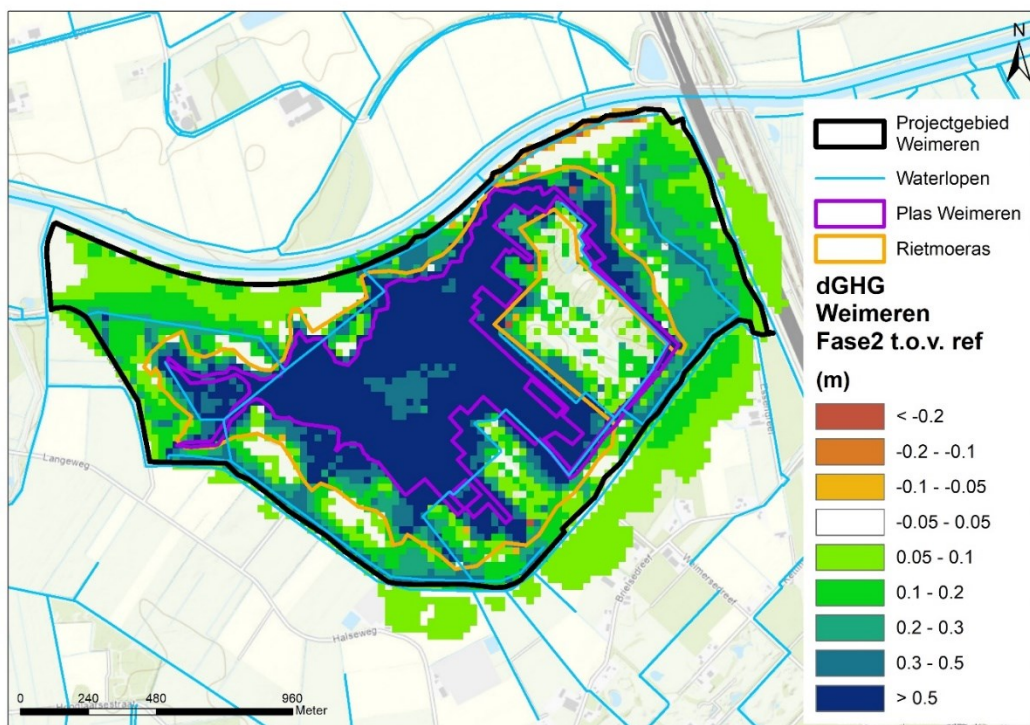
Weimeren wordt met recht een natte natuurplek door de combinatie van afgraven en de toegestane peilfluctuaties. De negatieve effecten van de vernatting dienen wel onderzocht en gemitigeerd dan wel gecompenseerd te worden.

Om de hydrologische effecten van de natuurontwikkeling op andere functies te kunnen beoordelen is een hydrologische modelstudie uitgevoerd (Bijlage 7). De studie berekent de hydrologische effecten van de voorgestelde maatregelen, dit wordt ook wel een scenarioberekening genoemd. Deze uitkomsten worden vergeleken met de bestaande situatie (referentiescenario).

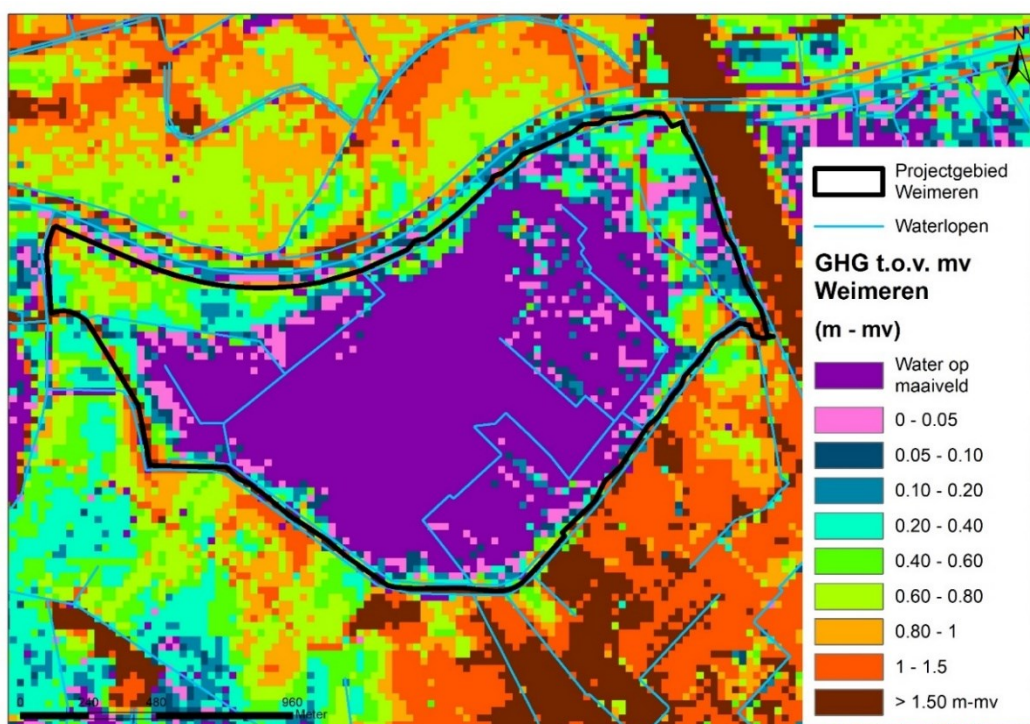
Berekende effecten natuurontwikkeling Weimeren

GHG (Gemiddelde hoogste Grondwaterstand)

Ten oosten, zuiden en zuidoosten van Weimeren is buiten het projectgebied een verhoging van de grondwaterstand zichtbaar. Dit geldt ook voor het noordwesten waar nog enkele percelen in agrarisch gebruik zijn. In het zuidoosten bedraagt deze verhoging maximaal 20 cm, de overige verhogingen zijn maximaal 10 cm (figuur 5.5.1a). Ten oosten van Weimeren zit de GHG in de scenarioberekening nog steeds diep onder maaiveld, meer dan 1,5 meter. Ten zuiden en zuidoosten ligt de GHG in het scenario in het grootste deel van het gebied meer dan 1 m – mv. Er zijn echter ook plekken in het zuiden en zuidoosten waar de GHG 40 – 80 cm onder maaiveld zat. Op deze plekken komt de GHG in het scenario nu nog wat hoger te liggen, op een enkele locatie 20 – 40 cm – mv (figuur 5.5.1b).

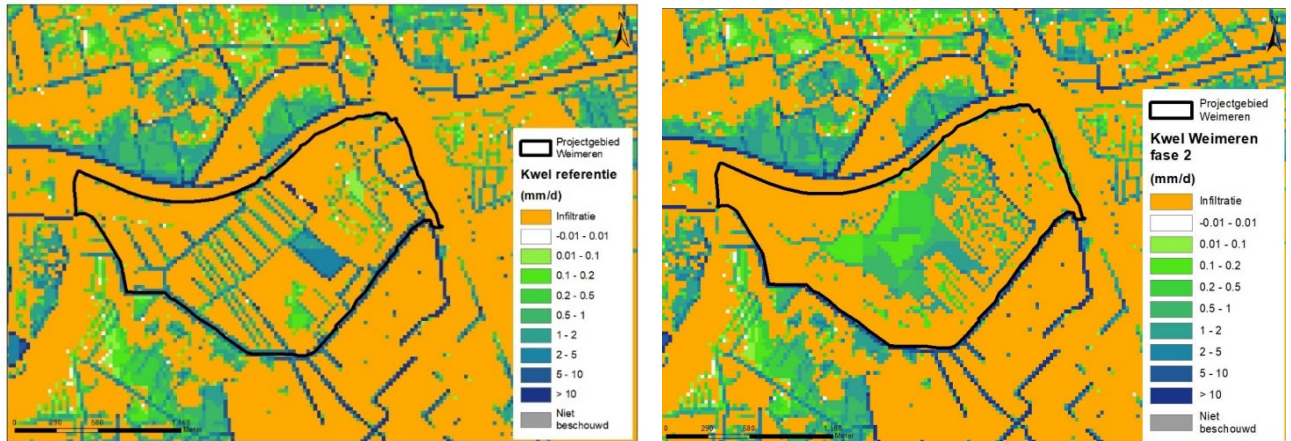
Figuur 5.5.1a: Verschil in GHG (gemiddeld hoogste grondwaterstand) tussen de oorspronkelijke situatie en na natuurontwikkeling en peilwijziging Weimeren fase 2

Figuur 5.5.1b: GHG ten opzichte van maaiveld voor het scenario Weimeren fase 2.

Kwel

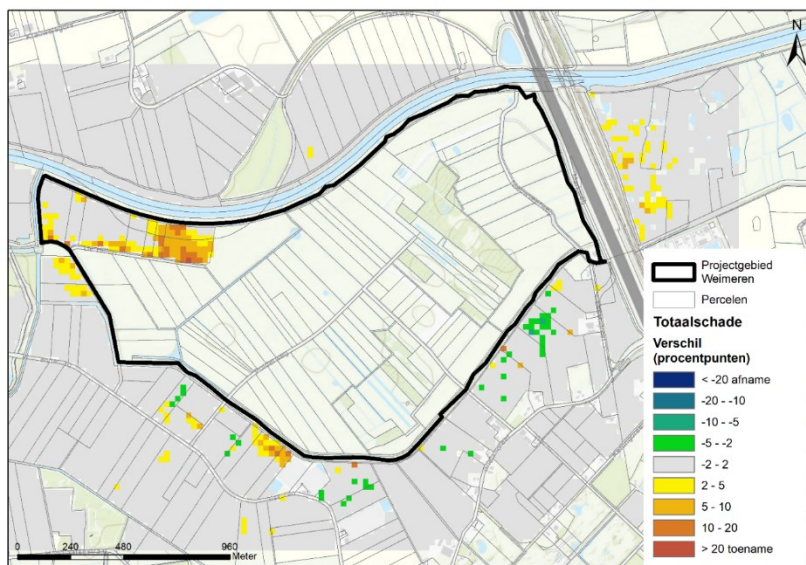
De kwel is hier gedefinieerd als de neerslag minus de afvoer die plaatsvindt. Figuur 5.5.1c geeft de gemiddelde kwel in de referentiesituatie en na de natuurontwikkeling weer. Weimeren fase 2 in combinatie met een peilwijziging zorgt vooral in de plas voor veel kweldruk, wat gunstig is voor de waterkwaliteit. Veel watergangen zijn gedempt, waardoor meer kwel naar de plas gaat. Het gaat om ongeveer 0,1 – 0,2 mm/dag in de plas. Ook na natuurontwikkeling Weimeren is er kwel in het moerasbos. De kwel lijkt daar ten opzichte van de referentiesituatie iets toe te nemen.

Figuur 5.5.1c: Gemiddelde kwel (mm/dag) in de referentiesituatie (links) en na natuurontwikkeling Weimeren (rechts)

Waterwijzer landbouw

Figuur 5.5.1d geeft de totaalschade die ontstaat als gevolg van de verandering in GHG en GLG weer. De totaalschade in de Waterwijzer Landbouw is gedefinieerd als de totale schade die ontstaat door directe schade (zuurstofstress, droogtestress en zoutstress) en indirecte schade (door bijvoorbeeld verschuiving van het groeiseizoen). Er zijn zowel locaties waar de totaalschade toeneemt als waar deze afneemt. De toename van de totaalschade wordt veroorzaakt, doordat de GHG dan wel GLG dicht bij maaiveld komt te liggen, wat ongunstig is als deze al dicht bij maaiveld zat. De toename van de totaalschade is voor de meeste locaties in de orde 2 – 5 procentpunt, met uitzondering van het gebied in het noordwesten van Weimeren en in de zuidwesthoek buiten Weimeren. In de noordwesthoek is het verschil in totaalschade voor een aantal locaties groter dan 20 procentpunt.

Figuur 5.5.1d: Totaalschade in % als gevolg van veranderingen in GLG en GHG door ingrepen in plangebied Weimeren

Conclusies hydrologische modellering

De berekeningen met het model laten zien dat de inrichtingsmaatregelen en peilwijziging in het algemeen voor een verhoging van de grondwaterstand zorgen. Buiten het projectgebied zijn in de berekeningen op enkele locaties ook verhogingen van de grondwaterstand. Deze worden naar verwachting beperkt tot een verhoging van 10 – 20 cm. In het scenario is er in de hele plas een kwelflux. De kwel in het moerasbos blijft behouden in het scenario Weimeren fase 2.

Natschade als gevolg van de ingrepen is op enkele plekken waarschijnlijk. Met de eigenaren van de betreffende percelen wordt overlegd over compenserende of mitigerende maatregelen.

5.5.2 Effecten op cultuurhistorie, archeologie en aardkundige waarden

Cultuurhistorie, archeologie en aardkundige waarden zijn meegenomen als randvoorwaarden in het project (zie paragraaf 3.5). Het ontwerp is zo ingepast dat de meeste aardkundige waarden in fase 1 gebied liggen en niet afgegraven zijn. Met ontwerp wordt cultuurhistorisch ontginningspatroon (petgaten) aan zuidkant behouden. Daarnaast wordt de historische kade in het noordwesten van Weimeren zichtbaar en beleefbaar gemaakt in het ontwerp.

5.5.3 Effecten op waterkwaliteit

De effecten van de ingreep op de waterkwaliteit zijn gemodelleerd en beschreven in bijlage 8. In paragraaf 3.3 randvoorwaarden waterkwaliteit is beschreven welke maatregelen genomen worden om te zorgen voor een goede waterkwaliteit na de inrichting en tijdens de uitvoering van de werkzaamheden.

De effecten van bemesting van de inliggende landbouwpercelen op de waterkwaliteit van de natuur wordt zoveel mogelijk beperkt door:

- Dynamisch peilbeheer waardoor er minder water hoeft te worden afgevoerd van landbouwpercelen in het noordwesten van Weimeren naar natuurgebied
- Het water wat afgevoerd wordt verlaat Weimeren via de ringsloot direct naar het binnendijkse gebied en komt daarmee niet in het open water.

5.5.4 Effecten van ingreep op bestaande natuurwaarden

In de planvorming van Weimeren fase 1 is een natuurtoets uitgevoerd en een Wnb ontheffing aangevraagd (bijlage 9). Voor fase 2 is nieuwe natuurtoets en Wnb ontheffing noodzakelijk.

Er zijn in het reeds gedane onderzoek een tweetal beschermde soorten waargenomen waar mogelijk negatieve effecten als gevolg van de werkzaamheden op te verwachten zijn. Er zijn twee horsten van Buizerd vastgesteld. Deze zijn jaarrond beschermd onder categorie 4. De werkzaamheden leiden niet tot het verdwijnen van deze nesten. Wel wordt het functionele leefgebied (foerageergebied) van de buizerds gedurende de werkzaamheden aangetast.

Poelkikkers zijn op meerdere plekken vastgesteld. De Poelkikker is een strikt beschermde soort (Habitatrichtlijn, Bijlage IV). Door de werkzaamheden in fase 1 werd het functioneel leefgebied

aangetast, met name de voortplantingshabitat. Rietmoeras met groot open water is niet geschikt als leefgebied voor de Poelkikker. De overwinterhabitat bestaat uit muizenholletjes, onder stronken en dammetjes waar de dieren onder de grond in verblijven. Deze zullen wel aanwezig blijven in de bospercelen. Er zijn als mitigerende maatregel nieuwe Poelkikker-poelen aangelegd in combinatie met schermen.

Figuur 5.5.4: Poelkikkerpoel met op de voorgrond een scherm aangelegd als mitigerende maatregel in het kader van werkzaamheden in Weimeren fase 1

In fase 2 moet er mogelijk een nieuwe ontheffing worden aangevraagd. Onderzoek naar enkele specifieke soorten is daarbij noodzakelijk.

- Poelkikkeronderzoek (reeds gedane onderzoek is meer dan 3 jaar geleden). Op gehoor inventariseren conform soort inventarisatie protocol Netwerk Groene Bureau's.
- Grote modderkruiper onderzoek: Hier wordt door middel van e-DNA onderzoek aangetoond of de soort aanwezig is, in combinatie met analyse van potentieel geschikt leefgebied.

Het onderzoek naar de Grote modderkruiper is afgerond in april 2022. Er is geen e-DNA aangetroffen in de genomen monsters, waaruit geconcludeerd kan worden dat er voor de Grote modderkruiper geen ontheffing in het kader van Wnb hoeft te worden aangevraagd.

De uitvoering voor het onderzoek naar de Poelkikker zal in mei/juni 2022 plaatsvinden, waarna ontheffingsaanvraag kan worden gedaan indien resultaten daar aanleiding toe geven.

5.5.5 Effecten van de uitvoering

De effecten van de uitvoering zijn uitvoering beschreven in de MER, die gelijktijdig met het projectplan in procedure wordt gebracht. In deze paragraaf worden de grondtransportroutes beschreven.

Afvoeren bovengrond & veen

De bovengrond die vrijkomt bij de werkzaamheden in Weimeren fase 2 wordt gebruikt voor de verbetering van de regionale kering Weimeren. Dit is opgenomen in het projectplan waterwet kering Weimeren.

Het afvoeren van het vrijkomende veen zal deels per boot en deels per vrachtwagen plaatsvinden. Op het terrein zullen tijdelijk depots worden aangelegd. Vanuit het depot kan het overgeslagen worden op een boot of zal het per vrachtwagen via een tijdelijk oprit aan de Markweg het gebied uitgaan. Het veen zal niet worden afgevoerd via de Nieuwveerweg.

Voor de aanleg van een depot en overslag zijn locaties aan het eind van de Nieuwveerweg in beeld. Hiervoor zullen aparte vergunningen worden aangevraagd.

Verkeersveiligheid

Maatregelen om het transport van grond veilig te laten verlopen, zoals passeerplaatsen en markeringen, worden in overleg met de gemeente Breda uitgewerkt en vormen een onderdeel van het werkplan van de aannemer.

Inzet waterberging tijdens werkzaamheden

Ook tijdens de werkzaamheden wordt de inzetbaarheid van de boezemberging volledig gegarandeerd. Er worden vooraf afspraken met de aannemer gemaakt hoe hij dient om te gaan met een zich aandienende calamiteit. De aannemer zorgt voor een tijdelijke evacuatie van mens en middelen.

Ecologische verstoring tijdens werkzaamheden

Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden kunnen algemene soorten broedvogels worden verwacht. Wanneer de werkzaamheden plaatsvinden in het broedseizoen, vindt er mogelijk verstoring plaats van nesten van broedvogels. Alle vogelnesten zijn beschermd tijdens het broedseizoen. Om verstoring van broedvogels zoveel mogelijk uit te sluiten, dient er in de delen waar de werkzaamheden in het broedseizoen zijn gepland, voor worden gezorgd dat vogels niet in het plangebied gaan broeden. Dit wordt verder uitgewerkt in het ecologisch werkprotocol van de aannemer. Wanneer rekening gehouden wordt met bovenstaande maatregelen, dan is het aanvragen van een ontheffing niet aan de orde voor algemene broedvogels.

Voor alle beschermde soorten moeten, wanneer de wijze van uitvoering is bepaald, specifieke maatregelen worden uitgewerkt in een ecologisch werkprotocol. Dat wordt als onderdeel van het nu lopende natuuronderzoek opgesteld. In het ecologisch werkprotocol worden de maatregelen opgenomen die uitgevoerd moeten worden om schade aan (beschermde) flora en fauna als gevolg van werkzaamheden te voorkomen. Hiermee wordt ook voldaan aan de zorgplicht.

6. LEGGER, BEHEER EN ONDERHOUD

6.1 Legger

De weergave van de huidige legger komt niet volledig overeen met de bestaande situatie. Als gevolg van deze afwijking en als gevolg van de voorgestelde wijzigingen in dit projectplan moet de legger worden aangepast. Na afloop van de werkzaamheden worden waterlopen en kunstwerken in de legger van het waterschap opgenomen, verwijderd, dan wel aangepast.

6.2 Beheer en onderhoud

De ambitie van de samenwerkende partners is om een hoogwaardig, robuust en nat natuurgebied te realiseren binnen het gebied Noordrand Midden en het natuurnetwerk, dat zich op basis van ecologische processen én periodieke inundatie vanuit de Mark ontwikkelt, met een minimum aan beheeringrepen.

Het terreinbeheer en onderhoud blijft gericht op de combinatie van waterberging (verantwoordelijkheid Waterschap Brabantse Delta) en natte natuurbeheer (verantwoordelijkheid Staatsbosbeheer). Daar is bij de inrichting rekening mee gehouden. Ten behoeve van de te vervullen functies van het gebied (primair natuurbeheer, maar ook waterbeheer en -veiligheid) is enig onderhoud noodzakelijk:

1. Natuur

- a. De graslanden worden in stand gehouden door een vorm van hooilandbeheer of in een bij voorkeur extensieve begrazing met runderen.
- b. De kans is aanwezig dat bij rietontwikkeling uiteindelijk verruiging optreedt, maar dat kan decennia duren. Bij verruiging is de effectieve beheermaatregel grootschalig onderhoud door maaien en afgraven (reset), dit kan cyclisch gebeuren (spreiding in de tijd, en gezonde in de ruimte).
- c. De broekbossen en de plassen ontwikkelen zich spontaan, het beheer concentreert zich hier zo lang mogelijk op het voorkomen van invasieve exoten en maatregelen om eutrofiëring en fosfaatbelasting te voorkomen.

2. Bevers

Natte natuurparels zijn bij uitstek geschikt voor de vestiging van bevers, ze zijn dan ook van harte welkom. Tijdens de inzet van de waterberging (naar verwachting 1 x 10 jaar) gaan bevers op zoek naar hogere plekken om tijdelijk te verblijven, wat risico's kan geven op schade aan keringen. Om de kering Weimeren en de overloopkade te beschermen voor aantasting door bevers zijn de volgende maatregelen genomen

- a. In het ontwerp zijn hoogwatervluchtplaatsen (hoger dan + 1,5mNAP) voor de bever opgenomen. Plekken waar ze naar toe kunnen indien de waterberging wordt ingezet
- b. Het ontwerp is zo vormgegeven dat het open water 25 meter van de kering en de overloopkade afligt. Hiermee worden de keringen onaantrekkelijker voor de bever als tijdelijke verblijfplaats
- c. Bij de inlaat en aflat locaties wordt een deel van de watergang in stortsteen gelegd, waardoor dit onaantrekkelijke locaties zijn voor het bouwen van een burcht. (eventueel vormgeven als dammen met duikers)

- d. Het waterschap en Staatsbosbeheer spreken een jaarlijkse monitoringsronde af om beverburchten in kaart te brengen.

In de onderstaande tabel zijn de verantwoordelijkheden met betrekking tot het watersysteem helder weergegeven:

Wat	Eigenaar	Verantwoordelijk beheerder
Inzet waterberging		Waterschap Brabantse Delta
Regulier peilbeheer waterberging		Staatsbosbeheer
Duiker onder kering	Waterschap Brabantse Delta	Waterschap Brabantse Delta
Inlaten en aflaten Mark	Waterschap Brabantse Delta	Waterschap Brabantse Delta
Stuwen Weimeren	Staatsbosbeheer	Staatsbosbeheer

7. SAMENWERKING

Bij de realisatie van Weimeren werkt Staatsbosbeheer nauw samen met Waterschap Brabantse Delta en de provincie Noord-Brabant.

Daarnaast heeft in de planvorming afstemming plaatsgevonden met de gemeente Breda, omliggende perceeleigenaren, belangengroepen en omwonenden.).

Recreatie is een belangrijk onderwerp gebleken in de overleggen met de vele betrokkenen.

In het ontwerp Weimeren zijn vele ideeën terug te zien die in de verschillende recreatiesessies zijn benoemd. Zo komt er een struinroute met uitzichtpunten en wordt de historische kade onderdeel een mooi wandelrondje.

Na de realisatie van natuurparel Weimeren is en blijft het waterschap Brabantse Delta verantwoordelijk voor inzet van de waterberging, het peilbeheer voor de natuur is de verantwoording van Staatsbosbeheer.

8 Rechtsbescherming

Uitgebreide procedure conform afdeling 3.4 Awb.

Projectprocedure paragraaf 5.2 Waterwet

Het ontwerp-projectplan is vastgesteld, en heeft ter inzage gelegen. Voordat WBD een definitieve beslissing neemt, hebben belanghebbenden en ingezetenen gedurende deze periode hun zienswijze op dit ontwerp-projectplan kenbaar kunnen maken. Aanpassingen in het projectplan die zijn gedaan aan de hand van de zienswijzen zijn benoemd in de nota van zienswijzen.

Beroep en hoger beroep

Als het projectplan is vastgesteld, wordt dit bekend gemaakt. Het plan ligt gedurende zes weken ter inzage. Gedurende zes weken vanaf de dag na die waarop het besluit ter inzage is gelegd kan beroep worden ingesteld bij de rechtbank. Belanghebbenden kunnen beroep indienen. Voor het indienen van een beroepschrift is griffierecht verschuldigd. Tegen de uitspraak van de rechtbank kan vervolgens hoger beroep worden ingediend bij de Raad van State.

Crisis- en herstelwet

Op de vaststelling van een projectplan is afdeling 2 van hoofdstuk 1 van de Crisis- en herstelwet van toepassing. Dit betekent dat de belanghebbenden in het beroepschrift moeten aangeven welke beroepsgronden zij aanvoeren tegen het besluit. Na afloop van de termijn van zes weken kunnen geen nieuwe beroepsgronden meer worden aangevoerd. Belanghebbenden wordt verzocht in het beroepschrift te vermelden dat de Crisis- en herstelwet van toepassing is. NB: Geef in de publicatie aan dat de Crisis- en herstelwet van toepassing is.

Verzoek om voorlopige voorziening

Het projectplan treedt na vaststelling in werking, ook al wordt er een bezwaar of beroepschrift ingediend. Dit betekent dat de maatregelen opgenomen in het projectplan kunnen worden uitgevoerd. Om dit te voorkomen kunnen belanghebbenden gelijktijdig of na het indienen van een beroepschrift een zogenaamd “verzoek voor het treffen van een voorlopige voorziening” vragen bij de Voorzieningenrechter van de rechtbank. Ook in dat geval is griffierecht verschuldigd.

DEEL 2: VERANTWOORDING

1 WETTEN, REGELS EN BELEID

De realisatie van dit project levert primair een bijdrage aan het verwezenlijken van de natuurambities van Staatsbosbeheer, waterschap Brabantse Delta en de provincie Noord-Brabant. Beleid, wetten en visies zijn daarbij van invloed op de planvorming en realisatie van het inrichtingsplan. Het vormt een kader waarbinnen keuzes worden gemaakt. In dit hoofdstuk wordt de relatie tussen relevante wetten, regels en beleid vanuit de overheden en dit project gelegd. Deze wet- en regelgeving bieden het kader en de rechtvaardiging van het project. Onderstaand worden van hogere (Europees) naar lagere (gemeente) overheid de verschillende beleidstukken en regelgeving beschreven.

1.1 MER procedure (Europees)

MER (milieueffectrapportage) heeft als doel het milieu een volwaardige plaats te geven in de bestuurlijke besluitvorming, zodat een solide en toegespitste onderbouwing kan worden geven

Op basis van overleg met de bevoegde gezagen kan geconcludeerd worden dat een MER-plicht geldt voor het gebied Weimeren op basis van de C lijst uit het besluit MER. Het MER is in dit geval gekoppeld aan de ontgrondingsvergunning. Het betreft namelijk een ontgronding van meer dan 25 hectare (zie paragraaf 1.7). Er is echter sprake van een vrijstelling van de ontgrondingsvergunning (het betreft natuurontwikkeling) en daarmee vindt de integrale afweging plaats in het kader van het Projectplan Waterwet.

Het gebied Weimeren moet beschouwd worden als onderdeel van één groot natuurontwikkelingsproject en kan daarom niet los worden gezien van de andere deelgebieden (Noordrand Midden). Vanuit MER-optiek moeten de gebieden daarom zoveel mogelijk in samenhang beschouwd worden. Om dit te ondervangen wordt gekozen voor het opstellen van een project-MER voor het gehele gebied bestaande uit een algemeen deel voor het gebied als totaal en een specifiek deel met betrekking tot het gebied Weimeren.

1.2 Kaderrichtlijn Water (Europees)

In de Kaderrichtlijn Water geeft de Europese Unie regels voor de bescherming van het oppervlaktewater en het grondwater. De lidstaten van de Europese Unie zijn verplicht deze regels op te nemen in hun wetgeving. Volgens de Kaderrichtlijn moet het oppervlaktewater in 2027 in goede ecologische en chemische toestand zijn. Voor de gewenste chemische toestand van oppervlaktewateren geldt een set normen. Deze zijn te vinden in het Besluit kwaliteitseisen en monitoring water en in het Provinciaal waterplan. Voor de gewenste ecologische toestand zijn ook doelen vastgelegd. Op grond van deze doelen heeft het waterschap realiseerbare doelen en maatregelen vastgelegd in het waterbeheerplan.

De herinrichting in Weimeren valt onder het maatregelenpakket 'Hydrologisch herstel natte natuurparels' van waterschap Brabantse Delta.

De ecologische en hydrologische ingrepen in Weimeren resulteren in de realisatie van (een deel van) een 'natte natuurparel', te weten KRW type M25, ondiepe laagveenplassen. Hieronder vallen veenvormende systemen in (van oorsprong) natuurlijke laagtes in het landschap. Kenmerkend zijn een scala aan successiestadia, van open water tot broekbossen. Ondiepe laagveenplassen worden gevoed door regenwater, grondwater en/of oppervlaktewater.

1.3 Waterwet (Rijk)

De Waterwet eist dat de aanleg of wijziging van een waterstaatswerk (een waterstaatswerk is ook een oppervlaktewater) gebeurt volgens een door het waterschap vast te stellen projectplan. Een projectplan is een waterstaatkundig besluit waartegen rechtsbescherming open staat. Het waterschap voert dit werk uit om te voldoen aan de doelen van de Waterwet. De doelen van de Waterwet worden voor het beheersgebied van Waterschap Brabantse Delta nader uitgewerkt in het Waterbeheerplan.

Op basis van artikel 5.2 van de Waterwet stelt de waterbeheerder voor de aangewezen oppervlaktewaterlichamen het gewenste waterpeil vast in een peilbesluit.

Indien de peilen worden herzien dan wordt dit vastgelegd in een algemene of partiële herziening. De waterpeilen van Weimeren worden aangepast om de natuurdoelen te behalen, hiervoor is een partiële herziening (peilenplan) nodig die gelijktijdig met het projectplan bestuurlijk wordt vastgesteld.

1.4 Wet Natuurbescherming (Provincie)

In de Wet natuurbescherming staat beschreven dat de verstoring van bedreigde inheemse plant- en diersoorten verboden is. Voor het uitvoeren van ruimtelijke ingrepen verplicht de Wet natuurbescherming de bestaande natuurwaarden in kaart te brengen en indien nodig passende maatregelen te treffen voor het beschermen en in stand houden van bij wet beschermde soorten.

Ten behoeve van de ontwikkelingen in Weimeren is een inventarisatie beschermende soorten Weimeren uitgevoerd (bijlage 9). In paragraaf 5.5.4 zijn de resultaten en consequenties hiervan op de Wet Natuurbescherming besproken. Er wordt nader ecologisch onderzoek verricht en wanneer nodig een ontheffing aangevraagd.

1.5 Besluit Bodemkwaliteit – PFAS (Rijk)

Conform het Besluit Bodemkwaliteit is een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd om de kwaliteit van de te ontgraven bovengrond te bepalen. Specifiek wordt de bovengrond onderzocht op het voorkomen van PFAS.

PFAS staat voor Poly- en PerFluor Alkyl Stoffen, een stofgroep die stoffen als PFOS en PFOA bevat. PFAS komt diffuus verspreid voor in de bodem in Nederland en Europa en wordt op veel plaatsen in gehalten boven de detectielimiet aangetroffen. Als gevolg daarvan treedt stagnatie op in het verzet van grond en baggerspecie.

Staatsbosbeheer heeft opdracht gegeven tot een PFAS onderzoek voor de te ontgraven gronden in Weimeren. De gronden worden conform bovengenoemde richtlijn beoordeeld.

1.6 Natuurbeheerplan (Provincie Noord Brabant)

Het Natuurnetwerk Brabant is onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland. Het is een netwerk van deels bestaande en deels nieuwe natuurgebieden die door ecologische verbindingzones met elkaar verbonden zijn. Weimeren is onderdeel van het Natuurnetwerk Brabant en heeft de natuurambities meegekregen zoals weergegeven in bijlage 1.

Met de realisatie van natuurontwikkeling Weimeren wordt hier invulling aan gegeven.

1.7 Ontgrondingenwet (Provincie Noord Brabant)

De verordening Ontgrondingen van provincie Noord-Brabant 2008 stelt in artikel 9a dat krachtens artikel 7, tweede lid, van de wet geen vergunning is vereist voor werkzaamheden in het kader van ecologische verbindingzones en overige natuurontwikkelingsprojecten. Dit geldt alleen voor natuurontwikkelingsprojecten die in overeenstemming zijn met het provinciaal natuurbeleid en zijn opgenomen in een plan, waarover via een openbare inspraakprocedure besluitvorming heeft plaatsgevonden onder aantoonbare, integrale afweging van alle belangen betrokken bij de ontgroning. Het plan beschreven in dit document voldoet aan deze eis en hierdoor is geen ontgroningvergunning nodig. Voordat met de ontgroning wordt gestart moet wel een melding gedaan worden bij de provincie.

1.8 Provinciaal Milieu- en Waterplan 2016-2021 (Provincie Noord Brabant)

De Waterwet is per provincie uitgewerkt in een regionaal waterplan. In Noord-Brabant is dit het Provinciaal Milieu- en Waterplan 2016-2021. In het PMWP spreekt de provincie zich uit voor een actieve rol in het bereiken van de KRW doelen in 2027 en het realiseren van Natte Natuurparels waarvan Weimeren er één is.

1.9 Waterbeheerplan 2016 – 2021 (Waterschap Brabantse Delta)

Waterschap Brabantse delta werkt aan waterveiligheid, droge voeten, voldoende en schoon water. De manier waarop staat beschreven in het Waterbeheerplan. Het Waterbeheerplan 'Grenzeloos verbindend' beschrijft de hoofdlijnen van het beheer van het water- en zuiveringssysteem voor de periode 2016-2021. In het waterbeheerplan is de realisatie van het maatregelenpakket 'hydrologisch herstel natte natuurparels' opgenomen als onderdeel van het KRW programma. Natuurontwikkeling Weimeren is een onderdeel van dit maatregelenpakket.

1.10 Omgevingsvisie 2040 (Gemeente Breda)

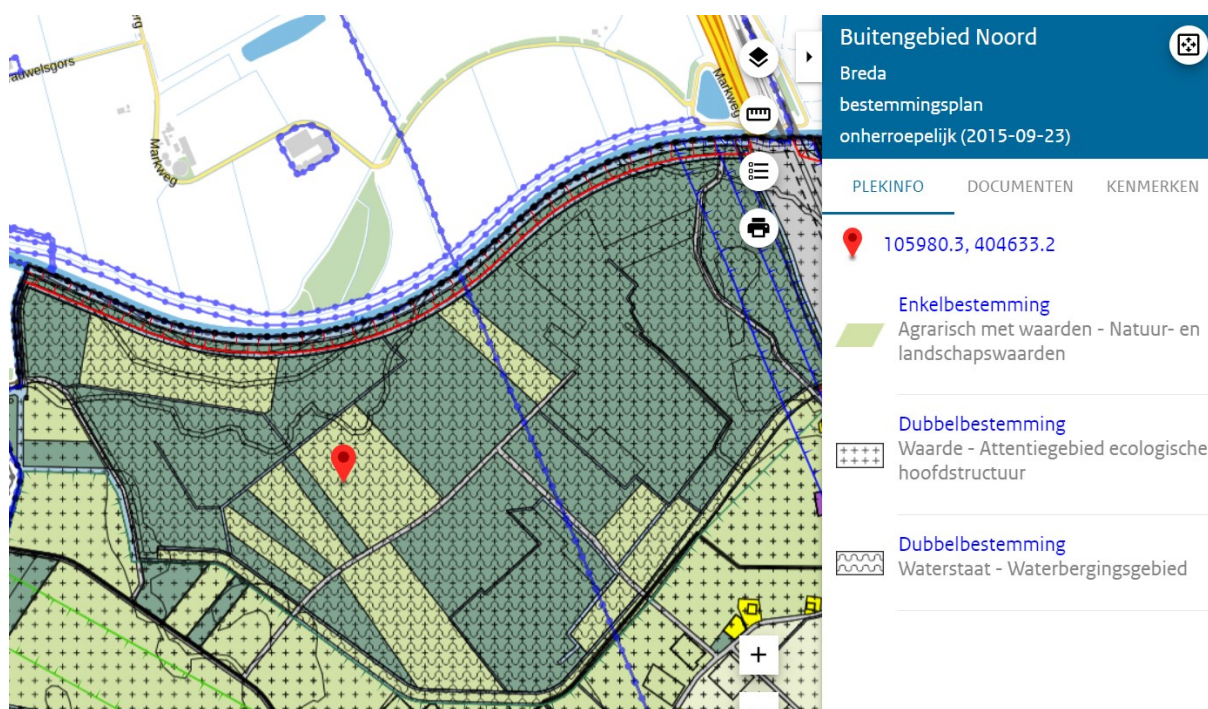
In de visie 'bouwstenen op weg naar omgevingsvisie 2040' is het realiseren van ecologische verbindingzones en het Natuurnetwerk Brabant opgenomen als één van de ambities.

1.11 Bestemmingsplan (Gemeente Breda)

Weimeren valt onder bestemmingsplan Buitengebied Noord van de gemeente Breda. Het gehele plangebied heeft de volgende bestemmingen.

- Enkelbestemming Natuur
- Enkelbestemming Agrarisch met waarden – Natuur- en landschapswaarden
- Dubbelbestemming: Waarde - attentiegebied ecologische hoofdstructuur
- Dubbelbestemming: Waterstaat- Waterbergingsgebied.

Voor beide enkelbestemmingen geldt dat natuurontwikkeling en open water toegestaan is binnen het bestemmingsplan. Voor natuurontwikkeling Weimeren hoeft geen bestemmingsplan wijziging te worden aangevraagd.

Figuur: 1.11: Uitsnede van bestemmingsplan Buitengebied Noord te Breda. Binnen de enkelbestemming Agrarisch met Waarden is natuurontwikkeling toegestaan.

1.12 Wet op de archeologische monumentenzorg (Gemeente Breda)

De Wet op de Archeologische Monumentenzorg is een raamwet die regelt hoe rijk, provincie en gemeente bij hun ruimtelijke plannen rekening moeten houden met het erfgoed in de bodem. De wet beoogt het culturele erfgoed (en vooral het archeologische erfgoed) te beschermen.

De uitgangspunten van de wet zijn:

- Archeologische waarden zoveel mogelijk in de bodem bewaren en alleen opgraven als behoud in de bodem (in situ) niet mogelijk is.
- Vroeg in de ruimtelijke ordening al rekening houden met archeologie.
- Initiatiefnemers van ruimtelijke ontwikkelingen moeten in een vroegtijdig stadium aangeven hoe ze met eventuele archeologische waarden bij bodemverstorende ingrepen omgegaan. Dit houdt in: een verplichting tot vooronderzoek bij werkzaamheden die de grond gaan verstoren. De invoering hiervan wordt geregeld via bestemmingsplannen en vrijstellingen, de MER-plichtige activiteiten en ontgroningen.
- Bodemverstoorders betalen archeologisch onderzoek en mogelijke opgravingen. De kosten voor noodzakelijke archeologische werkzaamheden komen ten laste van de initiatiefnemer tot de bodemverstorende activiteit.

In een proefsleuven onderzoek in Weimeren fase 1 is een lage archeologische verwachtingswaarde aangetoond en werd verder archeologisch onderzoek niet geadviseerd. Echter in het geval van een MER plichtig project met een grootschalige herinrichting (> 5 ha) is toch een archeologisch vooronderzoek verplicht. Staatsbosbeheer heeft opdracht gegeven om een archeologisch Programma van Eisen (PvE) op te stellen. Volgende stappen worden aan de hand van dit PvE bepaald.

1.13 Explosieven (gemeente Breda)

Weimeren is verdacht gebied voor het aantreffen van kleine munitie. Het is daarmee een risico gebied bij grondwerkzaamheden. Daarom dient er een explosievenonderzoek te worden gedaan voorafgaand aan de werkzaamheden.

2 FINANCIËLE HAALBAARHEID

Weimeren is onderdeel van project Natte Natuurparels Noordrand Midden, een grotere samenwerking tussen Staatsbosbeheer, waterschap Brabantse Delta en Provincie Noord-Brabant. Binnen Noordrand Midden neemt Weimeren een eigen financiële positie in. Voor de inrichting van fase 2 is subsidie beschikbaar vanuit GOB (natuurinrichting) en Waterschap Brabantse Delta - Provincie Noord-Brabant (Maatwerkovereenkomst PNB en WBD).

De opbrengsten uit de natuurontwikkeling (verkoop van veen uit de ondergrond) worden ingezet om de natuurontwikkeling Weimeren mede te financieren.

3 VERGUNBAARHEID

Voor de realisatie van Weimeren fase 1 zijn de volgende vergunningen vereist:

Vergunning	Vereist	Aanvrager	Planning
Wet Natuurbescherming	Nader onderzoek wordt uitgevoerd. Ontheffing voor poelkikker en Grote Modderkruiper mogelijk vereist. Mogelijk zijn mitigerende maatregelen nodig voor de poelkikker. Ecologisch werkprotocol noodzakelijk.	Staatsbosbeheer	Aanvraag 4 ^e kwartaal 2022
Milieueffectrapportage (MER)	Ja, MER-aanvulling is gelijktijdig met projectplan in procedure gebracht	Staatsbosbeheer	Gereed
Ontgrondingsverordening	Melding volstaat	Staatsbosbeheer	Melding 4 ^e kwartaal 2022
Omgevingsvergunning	Ja	Staatsbosbeheer	Aanvraag 4 ^e kwartaal 2022
Watervergunning	Ja (middels voorliggend projectplan)	Staatsbosbeheer	Procedure gestart in mei 2022

4 BESCHIKBARE GRONDEN

De benodigde gronden in Weimeren zijn grotendeels in eigendom van Staatsbosbeheer. Uitzondering zijn de percelen in het Noordwesten van Weimeren en de percelen die deels benodigd zijn voor de binnendijkse verbreding van de teenslot. Deze zijn in eigendom van particulieren en hebben een landbouwkundige functie. Staatsbosbeheer en Waterschap Brabantse Delta zijn in overleg met de eigenaren over o.a. compensatie van natschade als gevolg van het natuurontwikkeling Weimeren.

BIJLAGEN

Bijlage 1 Ambitiekaart natuurbeheertypen Noordrand Midden

Bijlage 2 Cultuurhistorische en aardkundige waarden Noordrand Midden (RAAP, 2007)

Bijlage 3 Inrichtingsplan Weimeren

Bijlage 4 Dwarsprofielen Weimeren fase 2

Bijlage 5: Recreatiekaart Noordrand Midden

Bijlage 6 Waterpeilen kaart Weimeren

Bijlage 7 Grondwatermodellering Weimeren

Bijlage 8 Waterkwaliteit modellering Weimeren

Bijlage 9 Inventarisatie beschermde soorten Weimeren

Bijlage 10 Dwarsprofielen verbreding teensloot